

KINANÇ TAKADA KAAKU

Sulemanu kíblena 1:1-2:46

Kí Sulemanu yá 3:1-11:43

Yudanç kõn Isarailinç kókpaatëna 12:1-16:34

Ilia yá 17:1-22:54

Adonia a zïnda kana kí ûu

¹ Gurçó kè kí Dauda zi kù kótokoto, baa tó wà bisanç kùàla, ía ègô kpëe à dëëme. ² Ben à ibanc bëne: Wa dii kí, nò tó wà nökpare wëtenne, àgô zïi keenue àgô n gwaa, àgô daee n sae le ía tón n de doro. ³ Ben wà gâa wà kpâé kè nökpare maaazi Isarailinç bùsun píngi, ben wà bò Sunemu nögbë Abisagaa, wà à sè wà sùo kínane. ⁴ Nökpare pì né nò maaame. Ègô kína gwaa àgô zïi keenue, móde kí à dô nögbë üro.

⁵ Dauda nañ Agi né Adonia a zïnda dìe kè a ka, ben à bë ámbe é kí ble. Ben à sôgoronç sè kõn sôdeenç kõn gôgbë gôgn baplaa akuri kè a ñégô bàa lee wàgô téare aëno. ⁶ À dee e kpâkëzi ziki à be, à kè dia néee kee leeero. Àpi sô né gô maaame. Abusalomu bé à yô mi à kpâa. ⁷ Ben à ledole kè kõn Zeruya né Yoabuo kõn sa'ori Abiatao, ben a ñ zèo. ⁸ Môde sa'ori Zadoki kõn Yoyada né Benayao kõn annabi Natão kõn Simëio kõn Dauda gbënnanç kõn à dogarinç e zeoro. ⁹ Adonia saa ò kõn sâanç kõn zùnç kõn zùne mèkpananç Mlègbë kè kú Ènlogeli saea. À a dâaro kíneno sìsi ní píngi kõn Yuda kè a ñ de kína ìba üunç ní píngi. ¹⁰ Èe annabi Natâ sísiro ke Benaya ke Dauda dogarinç ke a zïnda dâaro Sulemanu.

11 Ben Natā gāà à Sulemanu da Baseba là à bē: Néé ma kē Agi né Adonia kí blè wa dii kí Dauda dōna sairoo? **12** Tò, n̄ tó mà lé damma sa lán né kē nà, n̄ n zīnda mì sí kōn n né Sulemanu pōo. **13** N̄ fēe n̄ gá kí Dauda le n̄ bene, kē à la dànnē yā à bē n né Sulemanu bé eé kí ble a gēe ū à vēe a kpatan sō nē? À kē dia Adonia ḡ kí ū? **14** Gurōo kē n̄ kpé nēe yā oone, mē gē mà yā'i kaara se. **15** Ben Baseba gāà kína lè à kpén, guu kē Sunemu nōgbē Abisaga e à gwaan. Kí sō zi kū. **16** Baseba kūe à mì pēenē, ben kí à là à bē: Bón n̄ yezi? **17** À wēala à bē: Ma dii, m̄be n̄ sì mamōma n zōblerinē kōn Dii n Luda tōo, n bē ma né Sulemanu bé eé kí ble n gēe ū à vēe n kpatan. **18** Tia sō ma dii kí, Adonia bé à kē kí ū, bensō n̄ à yā dōro. **19** À saa ò kōn zùnō kōn zùne mēkpananō kōn sāanō paripari, à n nēnō sisi n̄ píngi kōn sa'ori Abiatao kōn zìlkpe dōn'aede Yoabuo, mōde èe n zōbleri Sulemanu sisiro. **20** Ma dii kí, m̄be Isarailinō píngi sōkpanzi, wà ma tó dé bē eé kí ū n gbēn. **21** Ma dii kí, tó n gaa n dezino kúkiia, mapi kōn ma né Sulemanuo, weégō wa gwaa taarideenō ūmē.

22 Kē à kpé èe yā oo kōn kínao, ben annabi Natā mō. **23** Wà ò kíne kē annabi Natā kú kē. Ben Natā gē à kūe kínanē à dàe a puua **24** à bē: Ma dii kí, m̄be n bē Adonia ke kí ū à vēe kpatan n gēe ū? **25** Zaake à gāà à saa ò gbāa kōn zùnō kōn zùne mēkpananō kōn sāanō paripari. À n nēnō sisi n̄ píngi kōn n zìlkpe dōn'aedeo kōn sa'ori Abiatao. Aōe pō bleeo, wēe í mii tia, aōe bee: Luda kí Adonia dō kōn aafiao! **26** Mōde èe mamōma n zōbleri sisiro ke sa'ori Zadōki ke Yoyada né Benaya ke n zōbleri Sulemanu. **27** Ma

dii kí, ase le n kè leε, ben n gi gbë kè eé vëε kpatan n gëε ūu o wamɔwa n zòblerinɔnezi?

Sulemanu kana kí ū

²⁸ Ben kí Dauda bè: À Baseba sísimε. Kè Baseba mò à gë, à mò à zè kí ae. ²⁹ Ben kína la dàne à bè: Kɔn Dii kuunao! Àmɔ kè à ma bɔ nawɛa píngi guu. ³⁰ Ladana kè má kènnε kɔn Dii Isarailinɔ Luda tóo, ma bè n né Sulemanu bé eé kí ble ma gbèn à vëε kpatan ma gëε ū, mé papa gbàa kānkāmmε. ³¹ Ben Baseba kùε à mì pèè tɔ̄te kínane à bè: Ma dii kí Dauda, Luda n dɔ kɔn aafiao gurɔ píngi!

³² Ben kí Dauda bè: À sa'ori Zadɔki sísimε kɔn annabi Natão kɔn Yoyada né Benayao. Kè aɔ mò kína kiia, ³³ à bérne: À ma ibanɔ kakɔá é ma né Sulemanu sé à à di ma bãagãsɔa, é gáo Giɔ. ³⁴ Gwen sa'ori Zadɔki kɔn annabi Natão é nɔsi kúa aɔ à ká Isarailinɔ kí ū, é kuru pé à wii lé à be: Luda kí Sulemanu dɔ kɔn aafiao! ³⁵ Beeee gbéra é suo, eé vëε kpatan àgɔ kí blee ma gbèn. Àmbe má dìe Isarailinɔ kɔn Yudanɔ dɔn'aedee ū. ³⁶ Ben Yoyada né Benaya bè kínane: À kε le! Dii n Luda n légbε sí ma dii kí! ³⁷ Lán Dii kúnyo nà ma dii kí, àgɔ kú kɔn Sulemanuo le, à à kíke sé lezí dε n pólə se.

³⁸ Ben sa'ori Zadɔki kɔn annabi Natão kɔn Yoyada né Benayao kɔn dogarinɔ gàa wà Sulemanu dì kí Dauda bãagãsɔa, aɔ gàa zεnε Giɔ. ³⁹ Ben sa'ori Zadɔki nɔsi tūu sè Dii kpén, à nɔsi pì kù Sulemanua. Ben wà kuu pè, baade píngi wii lè wà bè: Luda kí Sulemanu dɔ kɔn aafiao! ⁴⁰ Ben baade píngi bɔ wà tèzi, aɔœ suu aɔœ gaasia pεε, aɔœ pɔnnaa kεε maamaa ai tɔ̄te nìgɔ kí kè aɔœ keε pì yãnzi.

⁴¹ Kè Adonia kɔ̄n gbẽ kè à n̄ sisinɔ̄ pó blè wà yàa, aɔ̄e mɔ̄o fεε, ben aɔ̄ kĩ pì mà. Kè Yoabu kuru'ɔ̄ pì mà, ben à bè: Bó zɔ̄ka bé à dɔ̄ wéte guu lεε? ⁴² Èe yã pì o à yàaro, ben sa'ori Abiata né Yonatã gàa káo gɔ̄. Ben Adonia bè: N̄ gε. Gbẽ bɛ̄edeen n ũ, mée sii baaru nnaan n suo. ⁴³ Ben Yonatã bè Adonianε: Lenlo! Wa dii kí Dauda Sulemanu kpà kpatan. ⁴⁴ À sa'ori Zadɔki kɔ̄n annabi Natão kɔ̄n Yoyada né Benayao kɔ̄n a dogarinɔ̄ gbàrε aɔ̄ gáo, ben aɔ̄ gàa wà à dì kína báagássɔ̄. ⁴⁵ Ben sa'ori Zadɔki kɔ̄n annabi Natão nɔ̄si kùa aɔ̄ à kà kí ũ zaa Giɔ̄. Kè aɔ̄ bò gwe, aɔ̄ sù kɔ̄n pɔ̄nnakεnao, ben wéte lògo. Kĩ kè á màn gwe. ⁴⁶ Baa diamε Sulemanu v̄εe kpatan kò. ⁴⁷ Ben wa dii kí Dauda ibanɔ̄ mò wà i kpàa se, aɔ̄ bè Luda Sulemanu tɔ̄ bɔ̄ dε à pɔ̄la! Luda à kíkεe gba gbāaa dε à pɔ̄la! Ben Dauda mì nàe à dɔ̄nzi kè Diine a daεbɔ̄a ⁴⁸ à bè: Wà Dii Isarailinɔ̄ Luda sáabu kpá, kè à tò ma wéε sì ma gεε kana kí ũlε gbàa.

⁴⁹ Kè gbẽ kè Adonia n̄ sisinɔ̄ mà le, ben aɔ̄ làakari fεε, baade a zé kù. ⁵⁰ Kè Adonia e v̄ia kεε Sulemanunε yānzi, ben à fεε à gàa à nà Dii gbāgbākiizi, à a koba kù. ⁵¹ Ben wà bè Sulemanunε: Adonia e v̄ia kεenñe, à gàa à nà Dii gbāgbākiizi à à koba kūna, èe bee ñ la da amɔ̄a n zòblerinε gbàa, kè né a dεro. ⁵² Ben Sulemanu bè: Tó à a zǐnda kūna dɔ̄ gbẽ maaa ũ, baa à mìkã wén do eé lεe tɔ̄tero. Tó wà gà wà à zaa ke èa sɔ̄, à gàmε. ⁵³ Ben kí Sulemanu gbēnɔ̄ zì, aɔ̄ Adonia gó Dii gbāgbākiia. Kè Adonia pì mò à kùenñe, ben Sulemanu bène: N̄ tá n bε.

Dauda lédiεna Sulemanunε

¹ Kè Dauda gagurco kà kĩ, à lé dìe a né Sulemanunε à bë: ² Mée gaa anduna gbë píngi gákia. N ze gbää, né n zïnda ɔdɔa kè négõgbën n ū! ³ Ngaegõ Dii n Luda yãñø kũna, négõ té à zézi, négõ à ɔdɔkii gwaa, négõ à yâdiεnanø kũna kõn à dokayãñø kõn à yã'onnennanø, lán à kú Musa doka takadan nà, yã kè néε kεε píngi égõ bɔɔ maa, n tá píngi égõ nna. ⁴ Len Dii é yã kè à òmee papa le à bë, gó ma néñø n zïnda kũna dõ bensõ aɔɔ té ma zézi kõn nòséo do kõn poyezinao píngi, ma boriinø égõ vëεna Isarailinø kpatan gurɔ píngi.

⁵ N yã kè Zeruya né Yoabu kèmeε dõ, lán à Isaraili zìlkpe dɔn'aede gɔɔn plaaanø dède nà, Nee né Abana kõn Yeta né Amasao. À gbë pìno dède, èe ke sɔɔ zì gurɔnlo. Aɔ aru gɔ à musu, à kù à asaaa kõn à kyateenø. ⁶ N yã kene n ɔndõna lén. Nton gó à mìkã pura kū gbasa à daε miran yǐi guuro. ⁷ N gbëkεe ke Giliada gbë Bazilai négõgbënønε. N n diε gbë kè égõ pó blee ledoonø té, zaake aɔmbe aɔ zèmao gurɔ kè mée baa sii n vli Abusalomunε. ⁸ Beyāmi borı Gera né Simei, Bahurimu gbë kúnyo dɔ. À ma ka pásipásí gurɔ kè mée gaa Manaimu. Kè à mò à ma le Yodazi, má sìne kõn Diio kè mè à dëro. ⁹ Baa kõn beeoo nton à tó pà wéetämma sairo. N ɔndõ, n dõ dian né kene nà à ga zégbän à gë miran.

¹⁰ Ben Dauda gà. Yerusalemu fáandi kè wà à vìn wè be Dauda wéte. ¹¹ À kè Isarailinø kí ū ai wè baplaa, Eblɔnu wè swεεplaa, Yerusalemu wè baaakuri awεε'aagõ. ¹² Sulemanu vèε a de gbèn bensõ à kpata kásaa pεεna.

Adonia gana

¹³ Agi né Adonia gàà à Sulemanu da Baseba lè, ben Baseba à là à bë: Aafian n mɔ́? À wèàla à bë: Aafiamɛ! ¹⁴ Adonia èara à bë: Má yã vĩ mà onne. Baseba bë: Ñ o! ¹⁵ Ben Adonia bë: Ñ dɔ́ kë kpata né ma pómɛ yã. Isarailinɔ́ wéé kúma ní píngi mà ke ní kí ū, ben yã lìɛ, ma dääro bé à kpata blè, zaakɛ Dii bé à à kà. ¹⁶ Tia sa yã mèn doon méé wéé këemma, ñton gí kemɛziro. Baseba bë: Ñ o! ¹⁷ Ben à bë: Ñ wéé këme kí Sulemanua à Sunemu nɔgbɛ Abisaga kpáma nɔ́ ū, zaakɛ eé gíonnɛro. ¹⁸ Baseba bène: Tò, mé onenñe.

¹⁹ Kè Baseba gàà à kí Sulemanu lè Adonia yã pì musu, ben kína pì fée à gàà à dààlɛ à kùenɛ, ben à èara à mò à vèe a kíblekitan. Ben wà mò Basebane kɔ́n kíblekita pāndeo, ben à vèe kí ɔplaazi. ²⁰ Baseba bë: Póken má yezi mà wéé këmma, ñton ma t̄ero. Ben kí bë: Ñ wéé ke Naa, mé n t̄ero. ²¹ Ben Baseba bë: Ñ tó wà Sunemu nɔgbɛ Abisaga kpá n v̄i Adoniaa à à sé nɔ́ ū. ²² Ben kí Sulemanu a da là à bë: Bóyānzin née Sunemu nɔgbɛ Abisaga wéé këe Adonianɛzi? Ñ kpata wéé kene gɔ́mɛee! Zaakɛ ma v̄imɛ. Née kpata wéé këenɛ kɔ́n sa'ori Abiatao kɔ́n Zeruya né Yoabuomɛ. ²³ Ben kí Sulemanu sì kɔ́n Diio à bë: Tó Adonia e kora a wèndizi yã kë à wéé kë kë yānziro, Luda yã këmɛ pāsīpāsī. ²⁴ Zaakɛ Dii ma ka kpatan, à ma diɛ ma de Dauda gɛ́ ū, à ma borii gbà gbāaa lán à à lé gbè nà, má sì kɔ́n Diio Adonia é ga gbàamɛ. ²⁵ Ben kí Sulemanu Yoyada né Benaya dà, à gàà à Adonia lè à dè.

Sulemanu pena Abiataa kɔ́n Yoabu ganao

²⁶ Kína bè sa'ori Abiatane: Ñ εara ñ tá n guun Anato. À kɔ̄ sìo ñ game, mɔ̄de mé n de tiaro, zaake m̄be n Dii Luda àkpati sè n dɔ̄o ma de Daudane ae, bensõ n zeo à nawēa píngi guu. ²⁷ Len Sulemanu pè Abiataa le, à à bò Dii gbägbäna zïn, le yã kè Dii ò Eli b̄edeeno musu zaa Silo e à papa yänzi.

²⁸ Kè Yoabu yã pì baaru mà, ben à bàa sì à gàa Dii bisakuta kiia, à nà Dii gbägbäkiizi à à koba kù. Yoabu zè kɔ̄n Adoniaomé yã, mɔ̄de èe ze kɔ̄n Abusalomuoro. ²⁹ Wà ò kí Sulemanune kè Yoabu bàa lè à gàa Dii bisakuta kiia, à kú sa'okii pì sae, ben Sulemanu bè Yoyada né Benayane à gá à yâao gwe. ³⁰ Kè Benaya kà Dii bisakuta kiia, à bène: Kína bè ñ bɔ̄ gwe! Ben Yoabu bè: Auo! Gura kèn mé gan. Ben Benaya gbëno zì kínaa à bè: Lán Yoabu wèmala nàn yè. ³¹ Ben kína bène: Ñ kene lán à ò nà. Ñ à de, né à vñi, le à gbëdëna pâ yã tón wí mapi kɔ̄n ma de b̄edeeno musuro. ³² Dii é tó à gbëdëna yã wí à musu, zaake à lèe taarisaide gɔ̄n plaaa kè aɔ̄ maaa d̄alaanoa. À Neε né Abana, Isaraili zìkpè dɔ̄n'aede kɔ̄n Yeta né Amasa, Yuda zìkpè dɔ̄n'aede eo dède ma de lé sae. ³³ Aɔ̄ dëna yã égɔ̄ wii Yoabu kɔ̄n a boriinø musu gurø píngi, mɔ̄de Dii égɔ̄ Dauda kɔ̄n a boriinø kɔ̄n a uao kɔ̄n a kpatao gbaa aafia gurø sânda píngia. ³⁴ Ben Yoyada né Benaya gàa à Yoabu lè à dè, ben wà à vñi a be zaa gbáan. ³⁵ Ben kína Yoyada né Benaya dìe zìkpè dɔ̄n'aede ū Yoabu gbèn, sa'ori Zadoki sõ, Abiataa gbèn.

Simei gana

³⁶ Kína gbëno zì aɔ̄ Simei sìsi, ben à bène: Ñ bεε bo Yerusalemu kè ñgɔ̄ kún. Ñton bɔ̄ bεa kè ñ gá

gukearo. ³⁷ Ngõ dɔ̄ sãnsã zĩ kẽ n bikù Kidironua, n gan gwe. Mòde m̄be n n zĩnda d̄e. ³⁸ Ben Simei b̄è kíne: Yã maaan n ò ma dii kí. Mamɔma n z̄obleri mé ke lán n ò nà. Ben à kú Yerusalem le ai à ḡi k̄e.

³⁹ Wè aagɔɔ gbéra Simei zò gɔɔn plaaanɔ bàà si
wà tà Maaka né Akisi, Gata kína kiia, ben wà bè
Simeinε: N zònɔɔ kú Gata. ⁴⁰ Ben Simei fée à gàari
yì a zaakinε, à gàa Akisi kiia Gata a zò pìnɔ wete.
Kè à n̄ é, ben à n̄ sée Gata à sùnyo. ⁴¹ Ben wà
ò Sulemanunε, Simei bò Yerusalemu à gàa Gata à
èara à sù. ⁴² Ben kína gbénɔ zì aɔ̄ Simei sisiare, ben à
bène: Má tò n̄ sì kɔn Dii, ben ma lé dàmmma ma bè,
zì kè n̄ bɔ kè n̄ gaa gukea, ñgɔ dɔ̄ kè n̄ game. Ben n̄
bèmε, yã maaamε, n̄ mà. ⁴³ Bóyānzin n̄ bɔ ladana
kè n̄ kè kɔn Dii tó kpeezi kɔn yã kè má dànnεeɔ?
⁴⁴ Ben kína èara à bène dɔ̄: Yã zaaa kè n̄ kè ma de
Daudane dɔ̄ngu píngi. Dii bé eé tó à zaaa pì wí n̄
musu sa, ⁴⁵ mɔ̄de eé aubarika damagu à tó Dauda
kpata kásää gɔ̄ pεεna ai gurɔ sànda píngia. ⁴⁶ Kína
Yoyada né Benaya dà, ben à gàa à Simei lè à dè. Len
Sulemanu kpata kásää pèè le.

3

Sulemanu ſnd ſ wéekena

¹ Sulemanu ledole kē kōn Igipiti kí Fili'aunao, à à nénɔgbé sè nɔɔ ū à suò Dauda wéten àton a be kōn Dii uao kōn Yerusalem bñio bo à mì dε. ² Gurɔ beeɛea wée kpé bo Diine kɔro, ben wègɔ saa oo kpíii musu tāagbāgbākiinɔa. ³ Sulemanu ye Diizi, à a de Dauda yādiɛnanɔ kūna, mɔde è saa o gbāgbākii pìnɔa, ben ègɔ tuaetiti kpata gwe.

⁴ Ben à gaa saa o zaa Gibiõ, zaake gbâgbâkii pì
bé à dë à kpaaanolá. À sa'opõ kë wè ká tén à té kú

ò gwe mèn wàà sɔɔro. ⁵ Gwen Dii bò à mòzi nanaa guu gwāavī à bè: N pó kè n yezi wéé kema. ⁶ Ben Sulemanu bè: N gbēkèe kè n zòbleri ma de Daudané maamaa, kè à dènné gbē maa náanede nòsépuradee ū yānzi. N gbēke bíta kène, ní tò mamɔma à né e kí blee à gēe ū gbāa kèa. ⁷ Tia sa Dii ma Luda, n mamɔma n zòbleri kà kí ū ma de Dauda gbèn. Né féten ma ū, má yāke gbá dɔ̄ro. ⁸ Mamɔma n zòbleri, má kú n gbē kè n sènɔ té. Aɔɔ pari, weé fɔ wà n naro wà n lé dɔ̄ro. ⁹ N mamɔma n zòbleri gba ɔndɔ̄, lè màgæ yā gōgō n gbēnɔne a zéa, màgō à maaa dɔ̄kɔzi kɔ̄n à zaaao. Tó lenlo, dian mé ke nà mà yā gōgō n gbē pari daa pìnɔne? ¹⁰ Yā kè Sulemanu wéé kè pì kè Diine, ¹¹ ben à bène: Zaake yā kè n wéé kén gwe, née wèndi gbāa wéé kero ke auziki ke n ibeɛnɔ gaa, séde yāgōgōna a zéa dɔ̄nan n wéé kè, ¹² mé ke lán n wéé kè nà, mé n gba ɔndɔ̄ kɔ̄n wéezéeo. Gbē kee kuu n ã ke n gbéra kè eégō ɔndɔ̄ lán n báro. ¹³ Mé pó kè née wéé kero kpámma dɔ̄. Mé n gba auziki kɔ̄n gakuio píngi ai n wèndi lén. Kína ke é ká n uto. ¹⁴ Tó n témazi, bensɔ̄ n ma yā'onnənənɔ̄ kɔ̄n ma yādiənənɔ̄ kūna lán n de Dauda kūna nà, mé n wèndi dɔ̄nné kɔ̄n mòkyakoo. ¹⁵ Ben Sulemanu vù, à è kè nanaan á ò. Ben à tà Yerusalemu, à gàa à zè Dii bà kuuna kɔ̄n Isarailinɔ̄ àkpati ae, à sa'opɔ̄ kè wè ká téen à té kūnɔ kɔ̄n kennakɔ̄ sa'opɔ̄nɔ̄ ò gwe, ben à pɔnna póblee kè a i班ɔ̄nε.

Sulemanu yāgōgōna kaaruānɔ̄nε

¹⁶ Zǐkea kaarua gōn plaa keno mò Sulemanu kiia, aɔ zè à ae. ¹⁷ Aɔ gbē doo bè: N gaafaa keme kí. Mapi kɔ̄n nɔgbē kèo wá kú kpé dɔ̄nkɔ̄mmε. Ben ma né

ì wámbe wa plaa kpé pì guu. ¹⁸ À gurɔ aagɔdee zĩ nɔgbẽ pì né ì se. Wámbe wa plaa kpé pì guu, gbéké kúwao gwero. ¹⁹ Kè nɔgbẽ pì dàe a négɔgbẽ pìa gwāavī, ben à gà. ²⁰ Ben à fée gwāavī lezāndo, à ma négɔgbẽ sè ma sae gurɔo kè mamɔma n zɔbleri e ii oo, à dàe a sae, ben à a né gè kii sè à dàeme ma sae. ²¹ Kè ma vu kɔngɔ mà yɔ kpá ma néa, ben má è gè. Kè má gwà tíii, ben má è ma nénlo. ²² Ben nɔgbẽ pì gbẽndoo bè: Eggeeṁe! Ma né bé à bẽε, n pó bé à gà. Ben nɔgbẽ káaku bè: Eggeeṁe! N né bé à gà, ma pó bé à bẽε. Ben aɔ̄e leokpakɔa kεe kína aezī.

²³ Ben kína bè: Gbẽ kékii e bee a né bé à bẽε, n pó bé à gà, bensɔ gbẽ kékāa e bee, eggeeṁe, n né bé à gà, a pó bé à bẽε. ²⁴ Ben kína bè: À móme kɔn fẽdaao. Ben wà mɔone. ²⁵ Ben kína bè: À né kè bẽε zɔkɔrε plaa, à à kpadoo kpá gbẽ dooa, é à kpadoo kpá dooa. ²⁶ Nɔgbẽ kè a né bẽε sɔ, né pì kène wẽnda, ben à bẽ kínane: Kí, n né kè bẽε pì kpáa, nton à dero. Ben à gbẽndoo bè: Wà à zɔkɔrε plaa, wa píngi wà korazi. ²⁷ Ben kína yã mì dè à bè: À né kè bẽε pì kpá nɔgbẽ káakua. Àton à dero. À dan gwe. ²⁸ Kè Isarailinɔ yâkpaε kè kína kè pì mà, aɔ vĩa kène, zaake aɔ̄ è Luda à gbà ɔndɔo à yã gɔgɔ a zéa.

4

Sulemanu ibans

¹ Kí Sulemanun Isaraili borí píngi kína ū. ² À bùsu dɔn'aedeeno tón yè: Zadɔki né Azarian sa'oriki ū. ³ Sisa néno Eliɔrefi kɔn Ahiaon à takadakérinɔ ū. Ailudi né Yosafatan yâzibaarukéri ū. ⁴ Yoyada né Benayan à zìlkpe dɔn'aedeé ū. Zadɔki kɔn Abiataon sa'orinɔ ū. ⁵ Natã né Azarian à gu dɔn'aedeeno

gbënsi ù. Sa'ori Zabudu, Natā nén à kpàasi ù.
⁶ Aisan à bégwari ù. Abada né Adoniramun zòzì
 gbënsi ù.

⁷ Kí Sulemanu Isarailinò bùsu gbënsinò dìedie
 guunçà gôñ kuri aweeplaa. Wè kòn wèo añ baade è
 mó kína kòn a uadeenòne kòn pôbleeo añ baade kòn
 a mço. ⁸ Añ tón yé: Benuru bé à Efaimu boriinò gu
 sìsìdee vî. ⁹ Benideka bé à Makaza kòn Salabimuo
 kòn Besemessio kòn Eloni Betanao vî. ¹⁰ Benesedi
 bé à Arubo kòn Sokoo vî kòn Efia guuo píngi dò.
¹¹ Benabinadabu bé à Doru gusisiddee vî. Sulemanu
 néñgbé Tafame à nòò ù. ¹² Ailudi né Baana bé à
 Tanaki vî kòn Megidoo kòn Betesâ guu kè kíi kòn
 Zaretão Yezerili gízí kpa píngi zaa Betesâ ai Abeli
 Meola ai Yökememamu kâa kpa. ¹³ Benigeba bé à
 Ramò Giliada vî kòn Manase né Yairi lakutu kè kú
 Giliada guunñò kòn Agobu guu kè kú Basão kòn à
 mœwi bñide mèn baaagôñò. Wà n zé gbänganò kè
 kòn mògotéome. ¹⁴ Ido né Ainadabu bé à Manaimu
 guu vî. ¹⁵ Aimaza bé à Nafatali guu vî. Àmbe à
 Sulemanu néñgbé Basema sè nòò ù. ¹⁶ Usai né
 Baana bé à Asa guu vî kòn Alotio. ¹⁷ Parua né
 Yosafata bé à Isaka guu vî. ¹⁸ Ela né Simeï bé à
 Beyâmi guu vî. ¹⁹ Uri né Geba bé à Giliada guu
 vî. Amorinò kí Siñ kòn Basâ kí Oguo bé wà kú gwe
 yâ. Geban guu pì dòn'aedee ù ado. ²⁰ Yudanò kòn
 Isarailinò pari lán ísiale bùsu'ãaté bà. Añègô pô blee
 wàgô ì mii wà pønnaa ke.

Sulemanu nnamana kòn à õndôjo

²¹ Zaa Yuflati ai Filisitinino bùsun kòn Igipiti
 bùsu léo, Sulemanu bé à kí blè bùsu pînòa píngi.
 Bùsu pînòa gbëñò ègô tángba kpaaa ai à wèndi lén.

²² Sulemanu ua gurō do blēen yè: Flawa sàki baplaa akuri, wístiti sàki basccoro. ²³ Zù mèkpana kè wà gwà bē mèn kuri, kpàsa zù mèn baro, sā mèn basccoro kōn gāanç kōn zōnç kōn dùanç kōn ko maaanç dō. ²⁴ Zaake à kí blè bùsu kè kú Yuflatı ḥfāntēgēkpēn kpaanca píngi seña zaa Tifisa ai Gaza, bensō yākete kú gukearo. ²⁵ Sulemanu gurōa Yudanç kōn Isaraili kè aɔ̄ kú zaa Dani ai Besεbanç kaena n̄ bùsun n̄ làakaria, baade kōn a geepi línc kōn a kākāpura línc.

²⁶ Sulemanu sō kè aɔ̄e góro gáenç késé bɔrō siigō. À sō kè wè dim̄manç sō, bɔrō kuri awεεplaa. ²⁷ Gu gbēnsi pìnç sō, aɔ̄ baade èḡ mɔ̄one kōn blēeo a mɔ̄on kí Sulemanu kōn gbē kè aɔ̄e mó pó bleonç pó ū. Póke è kēsām̄maro. ²⁸ Aɔ̄eḡ mɔ̄ sō pìnçone kōn éseo kōn sēo dō guu kè aɔ̄ kún, lán wà dìe n̄ baadenç nà.

²⁹ Luda Sulemanu gbà ɔndō kōn wéezéeo maa-maa. Weé fɔ̄ wà à dɔ̄na lé dɔ̄ro, lán weé fɔ̄ wà ísiale bùsu'āatē lé dɔ̄ro nà. ³⁰ Sulemanu ɔndō dε ḥfāntēbɔ̄ekpadeenç kōn Igipitino póla n̄ píngi. ³¹ À ɔndō dε gbē píngila. À dε Ezera bori Etani póla kōn Maɔli néno Emani kōn Kalakɔ̄lio kōn Daadao. À tó bò bùsu kè lìgazino guu píngi. ³² À yáasi zù bɔrō aagɔ̄ bensō lè kè à dànc kà bɔrō do kōn mèn sɔ̄ceroo. ³³ À línc kōn lánç yā bɔkɔ̄tēna kè, naana zaa sida lí kè kú Lebanç bùsun ai à gāa pé s̄essɔ̄vlāa kè è bɔ̄e bñianç. À nòbɔ̄nɔ̄ yā dàníne dō kōn bāanç kōn pótāa'onkuséanç kōn kpàno. ³⁴ Kína kè aɔ̄ kú anduna guuno à ɔndō baaru mà n̄ píngi. Bùsu kōn bùsuo píngi n̄ gbēnç zì wà gá à ɔndɔ̄yā ma.

Dii ua kaεna soru

¹ Kè Taya kí Hiramu mà kè wà Sulemanu kà kí ū a de gẽe ū, à a ìba ken̄ zìa, zaake Dauda gbẽnnamẽ yã. ² Ben Sulemanu lékpásã kè Hiramunẽ à bẽ: ³ N dõ kè ma de Dauda e e à kpé bò Dii a Ludanero, kè borii kè a᷑ɔ ligazin̄ɔ e zì kaao yânzi, ai Dii ḡà à n kén̄e tinti ū. ⁴ Tia sa Dii ma Ludaa tò ma ĩampakii è. Ib̄ee kee kú gukearo, m̄nzi kee kuuro. ⁵ Beee yânzin má yezi mà kpé bo Dii ma Ludanezi, lán Dii ò ma de Daudane nà, à bẽ à né kè é kpá kpatan à gẽe ūu bé eé kpé boare. ⁶ N̄ gb̄en̄ɔ da a᷑ɔ Lebanɔ sida líñɔ zōzōm̄e. Ma z̄ik̄erin̄ɔ é z̄i pi k̄on n z̄ik̄erin̄ɔ ledo, mé n z̄ik̄eri p̄in̄ɔ f̄ia bonne lán n̄ ò n̄a píngi. N̄ dõ kè wá gb̄eke v̄i à líz̄na dõ lán a Sid̄deeno b̄aro.

⁷ Kè Hiramu Sulemanu yã p̄i mà, à p̄ɔɔ kè nna maamaa à bẽ: Wà Dii tó kpá gbâa, zaake à Dauda gbà n̄ ɔnd̄dee, èe d̄ɔɔ a gb̄e pariin̄ɔne aε. ⁸ Ben Hiramu gb̄en̄ɔ zì Sulemanua à bẽ: Ma lékpásã kè n̄ k̄emee mà. Mé ke lán n̄ yezi n̄a sida líñɔ k̄on pini líñɔ yã musu. ⁹ Ma z̄ik̄erin̄ɔ é lí p̄in̄ɔ sé zaa Lebanɔ k̄piiin̄ɔ musu, a᷑é pitao ísialea, mé yiyi mà gb̄en̄ɔ z̄lonne ísiaala. Guu kè n̄ òmen, gwen mé tó wà káennn̄e, gbasa n̄ táo. Mpi s̄ɔ, yã kè má yezi n̄ k̄emeen ȳe: N̄ p̄oble k̄pá ma uadeen̄ɔ. ¹⁰ Len Hiramu èḡɔ sida líñɔ k̄on pini líñɔ kpaa Sulemanua le lán à yezi n̄a. ¹¹ Sulemanu s̄ɔ èḡɔ p̄owee kpaaa w̄e k̄on w̄eò t̄n wàa plaa k̄on n̄sio lita b̄orɔ wàa plaa. ¹² Dii Sulemanu gbà ɔnd̄sɔ lán à à lé gb̄eñe n̄a. Hiramu k̄on Sulemanuo nna k̄o, ben a᷑ɔ ledole v̄i.

¹³ Kí Sulemanu gb̄en̄ɔ s̄es̄e Isaraili borin̄ɔ té píngi à n̄ dá z̄i p̄i guu ḡɔn b̄orɔ baaakuri. ¹⁴ Èḡɔ

ń zī Lebanq bùsun mɔ kɔn mɔo gɔ̄n bɔrɔ kuri. Gbẽ pìnɔ è ke Lebanq mɔ do, ben aɔ̄è su wà kε bε mɔ plaplaa. Adoniramun zòzīl pì gbẽnsi ū. **15** Sulemanu gbè'arinɔ vĩ gukpiideen gɔ̄n bɔrɔ basiigɔ, à sèserinɔ sɔ gɔ̄n bɔrɔ baaagɔ akuri. **16** Gbẽ pìnɔ baasi, Sulemanu gbẽnɔ dìedie gɔ̄n bɔrɔ aagɔ kɔn wàa aagɔ, aɔgɔ wéé tEE zīl pizi. **17** Kína yā dìe, ben wà gbè gbèntɛ maaanɔ yòyɔ wà à, wà sèe wà sùo kpé pì ñdaebɔnɔ ū. **18** Len Sulemanu zíkerinɔ kɔn Hiramu zíkerinɔ kɔn Gebalideenɔ lí zɔzɔ le aɔ kékε, aɔ gbè kékε kpé pì bobɔ ū.

6

Dii ua kaεna

1 Isarailinɔ bɔna Igipiti wɛ wàa plaa kpé basiigɔ gbera, Sulemanu kíblena wɛ siigɔdeen, à mɔ plaadee kè wè be Zivi guu, ben à nà Dii ua kaεnaa. **2** Kpé kè à bò Diine pì gbàa kà gàsàsuu baaagɔ, à yàasa baro, à lezī baaakuri. **3** Kpé pì gbàadaaa vĩ a ae, à gbàa sénkpéo gàsàsuu baro, à yàasa sɔ gàsàsuu kuri. **4** À à windonɔ bòbo, à lénɔ dε yàasa, à guu kpaa dε kpaaatogo. **5** À kpénenɔ bòbo à lìga kpé pizi kɔn a Ludakukiio kpa plaplaa kɔn a kpéeo. **6** À didikɔana aagɔgɔ, kpéne kè kú tɔɔtenɔ yàasa kà gàsàsuu scsɔro, kè kú guranɔ swεedodo, kè kú musunɔ swεεplaplaa. Dii kpé gbè kè kú musunɔ yàasa kèsā tɔɔte pózi, le wà e wà kpéne pì zànɔ didia kpé pì gbèfɔna sai.

7 Kè wèe kpé pì boo, wà bò kɔn gbè kè wà à zaa a yɔkiiaomε. Wèe eree ke gã ke zíkebɔ ke kíi ma kpé pì bokiiaro. **8** Kpéne kè kú tɔɔtenɔ píngi gẽkii kú à

sɔɔmete kpame. Didikii gaa kpene kɛ kú guranɔ kɔn kpene kɛ di à musunɔ kiia. ⁹ Kè à kpé pì bò à yàa, à dò kɔn zà líñɔ kɔn sida lí lèetegesenɔ. ¹⁰ À kpene pìnɔ bò kpé pì gbàa lémmɛ. À pingi lezí gàsàsuu sɔɔcɔrome, bensɔ wà n pépe kpé pìa kɔn sida lío.

¹¹ Ben Dii yã ò Sulemanune à bè: ¹² Kpé kɛ néé boo kɛki yã musu, tó néé ma ɔdɔkii gwaa, tó n ma yàdannenano kɛ, tó n yã kɛ má dìeñnenɔ kūna néé zii keea, mé lé kɛ má gbè n de Daudane papanne. ¹³ Mégɔ kú ma gbè Isarailinɔ té, mé n tónlo.

¹⁴ Kè Sulemanu kpé pì bò à yàa, ¹⁵ à sida lí lèetegesenɔ nàna à gùa à guu séléle zaa tɔɔte ai à sàtazi, ben à pini lí lèetegesenɔ kpàe à tɔɔte pingi. ¹⁶ À kpene kɛ kpé pì guu Ludakukii ū, à gbàa kà gàsàsuu baro, ben à sida lí lèetegesenɔ nàna à gùa séléle zaa tɔɔte ai à sàtazi. ¹⁷ Kpé pì gānu gbàa kà gàsàsuu baplaa. ¹⁸ Sida lí kɛ wà nàna kpé pì guu, wà ɔzii kɛa lán tūu kɔn lávu pianao bà. À pingi né sida líme, wè gbè ke e gupuraaro. ¹⁹ À kpé pì kpene kɛke Dii bà kuuna kɔn Isarailinɔ àkpati diɛkii ū. ²⁰ Kpene pì gbàa kà gàsàsuu baro, à yàasa dɔ baro, à lezí sɔ baro. À vura atɛe nàna kpene pì gùa pingi. À tuaetitikpatakii kɛ wà kɛ kɔn sida lío nàna kɔn vurao dɔ. ²¹ À vura atɛe nàna gānu gùa dɔ, ben à mòkyakoo kɛ wà pì kɔn vuraonɔ lògologo kpene gù kɛ à vura nànaa pìa kpéele kpa. ²² À vura nàna kpé pì guuguu séléle kɔn tuaetitikpatakii kɛ kú kpene pì saeo.

²³ À kù lí à kerubunɔ ū mèn plaa, à dìe kpene guu. Kerubu pìnɔ lezí kà gàsàsuu kuri. ²⁴ Aɔ dèbenɔ gbàa kà gàsàsuu sɔɔcɔro. Zaa dèbe do léa kɛ ai à do

léa kāa à gbàa gàsásuu kuri. ²⁵ Kerubu mèn plaaa pìncō bòkōba, añō sēnkpmē. ²⁶ Añ plaa ní píngi lezí kà gàsásuu kurikuri. ²⁷ Ben à ní káe kpé pì kpénē guu. Añ dèbençō poroporona, à doo dèbe gàa à pè gùa kāa, à doo pó pè gùa kè, ben añ dèbe kè gòñō pè kōa kpénē pì guragura. ²⁸ À vura nàna kerubu pìncō dō. ²⁹ À òzii kè kpé pì gùñōa gānu kōn kpénēo píngi, à kerubunç wëzā kè kōn damina líñō kōn lávu pianano. ³⁰ À vura kpàe kpé pì tɔ̄te dō, gānu kōn kpénēo píngi. ³¹ À kpénē pì gbàñō kōn à lípēenç kè kōn kù lío. À musu kè sɔ̄ntε. ³² À òzii kè kù lígbà mèn plaaa pìncō, à kerubunç wëzā kè kōn damina líñō kōn lávu pianano, ben à vura nànaa. ³³ À gānu gbà lí kè kusua siigō kōn kù lío dō. ³⁴ À à gbàñō kè kōn pini lío ɔla plaa. Gbà pìncō ɔla píngi è nakōa guragura. ³⁵ Ben à òzii kè gbà pìncō, à kerubunç wëzā kè kōn damina lío kōn lávu pianao, ben à vura nànaa.

³⁶ À bii bò à lìga à uazi. Bii pì gbè kè wà ànɔ vĩ didikɔana leo aagɔgɔ, ben sida lí kè wà zɔñō kpákpa à musu. ³⁷ Wà Dii kpé pì õe kpàe Sulemanu kíblena wè siigōden, à mɔɔ kè wè be Zivi guumē, ³⁸ ben wà à laata kpà à wè kuri aweeedodeen, à mɔ sɔraagɔdee kè wè be Bulu guu lán à kpé zii dìe nà. À bona kōn à kékənao kà wè sweeplaa.

7

Sulemanu be bona

¹ Sulemanu a be bona zii kè píngi wè kuri awee'aagɔmē. ² À kpé kè wè be Lebanc líkpè bò, à gbàa kà gàsásuu basɔɔro, à yàasa kà gàsásuu

baplaa akuri, à lezī sɔ̄ baaakuri. À sida líñɔ pè̄pε̄ē dòrɔ siigɔ̄, ben à sida lí kè wà àñɔ kpàkpańla ³ mèn baplaa assɔ̄ro, dòrɔ kɔ̄n dòrɔ gērogēro leo aagɔ̄, ben à sida líñɔ kpàkpa lí kè wà kpà pìñɔla. ⁴ À à windonɔ bòbɔ dòrɔ aagɔ̄gɔ̄ didikɔ̄ana aeo dɔ̄dɔ̄kɔ̄a. ⁵ Kpé pì lénɔ lezī kɔ̄n à yàasao píngi sénkpékpemε. À lénɔ mèn aagɔ̄gɔ̄ kāa kpa kɔ̄n kè kpaaao aeo dɔ̄dɔ̄kɔ̄a. ⁶ À wesagbanɔ pè̄pε̄ē kpé pì kpε̄ele. Kpε̄ele pì gbàa kà gàsàsuum baplaa akuri, à yàasa sɔ̄ baaakuri. À gānu bò wesagba pìñɔ ae, ben à wesagbanɔ pè̄pε̄ē à gbàadaaa dò gānu pì léa.

⁷ À a kíblekita dìe gānu pìn. Gwen è yã gɔ̄gɔ̄n, ben wè be Yākpaekekpε. À sida lí lèetegεenɔ nàna à gùa zaa tɔ̄te ai à sàtaa. ⁸ À kpé kè è in kú ae. À bòkɔ̄ba kɔ̄n gānu pìo. Len kpé kè à dò Fili'auna nénɔgbε kè à sè nɔ̄ ûunε de le dɔ̄. ⁹ Kpé pìñɔ bona, gbè maaanɔn wà ëe dàeo ai à gàa pé à sàtaa. Wà gbè pìñɔ yɔ̄yɔ̄ gbasa wà zòzɔkɔ̄re kɔ̄n sagasigio kpa plaplaa píngi. Lemε ua guu kpaa de le kɔ̄n bàazi kpaaao. ¹⁰ Wà kpé pìñɔ ëe dàe kɔ̄n gbè gbèntε maaanɔ, à kenɔ gbàa kà gàsàsuum kuri, à kenɔ sɔ̄ soraagɔ̄, ¹¹ gbasa wà bò kɔ̄n gbè maaa kè wà yɔ̄yɔ̄ wà àñɔ kɔ̄n sida lío. ¹² À bñi bò à lìga ua bíta pìzi, à gbè kè wà àñɔ vĩ didikɔ̄ana dòrɔ aagɔ̄, ben sida lí kè wà àñɔ kpákpa à musu, lán Dii kpé kɔ̄n à gbàadaao ua bñi de nà.

Dii ua píñɔ

¹³ Kí Sulemanu gbènɔ zì Huramu sísi zaa Taya, ben wà sùo. ¹⁴ Huramu pì da né Nafatali boríime, bensɔ gyaancɔmε. À de né Taya gbèmε, bensɔ mògotε ɔzíkerimε. Huramu pì wéezëe vĩ kɔ̄n dɔ̄nao

mògotē zī píngi guu. Kè à mò kí Sulemanu kiia, ben à zīi kè à dàne kè píngi. ¹⁵ À wesagba pì mèn plaa kōn mògotēo. À píngi lezī kà gàsásuu baro plaasai, à lé yàasa sō kuri aweeplaa. ¹⁶ À à mifura pì kōn mògotēo mèn plaa à dì wesagba pìnō musu. Mifura pìnō lezī kà gàsásuu sɔsɔro. ¹⁷ À mòkyakoono pì, ben à fífí à mì pìnōa lán kàmbee bà, aɔɔ logologona mèn sweeplaa. ¹⁸ À póno pì lán biisio bεenō bà à dòdɔ wesagba mì pìnōa à ligazi dòrɔ plaa, mòkyakoo pìnō gízī kōn à musuo. À mì pìnōo sénkpε píngi. ¹⁹ À Dii kpé gbàadaaa wesagba mì pìnō pì kōn dɔnao lán ítebaagunna vú bà. Ítebaagunna vú pìnō lezī kà gàsásuu siisiigɔ. ²⁰ Biisio bεe pìnōo dɔdɔ wesagba mì pìnō kùdɔkii musu mèn wàa doodo ligana mòkyakoo pìnōzi dòrɔdɔrɔ. ²¹ Ben à wesagba pìnō pèepree kè aɔɔ Dii kpé gbàadaa kūna. À tó kpà ɔplaa kpa pónε Eé Káe, ɔzεe kpa pó sō Gbāaa Kúa. ²² Wesagba pìnō mìnō bò lán ítebaagunna vú bà. Len à wesagba pìnō pì le píngi.

²³ À mò kàsa íkakii ū bòotoko. À lé kè kpa ai à lé kāa kpaa kà gàsásuu kuri, à lezī kà gàsásuu sɔro, à lé yàasa sō baaakuri. ²⁴ À ɔzīi kè íkakii pìa lán tūunō bà, à lìga à lézi gízī dòrɔ plaa, gàsásuu do píngi tūu mèn kuri. À íkakii pì kàsa ledo kōn tūu wẽzādee pìnō. ²⁵ Íkakii pì di zùsware mèn kuri aweeplaaanō musu. Zù mèn aagɔ̄nō mì dɔ gu'igbāroo kpa, mèn aagɔ̄nō ɔfántegēkpen kpa, mèn aagɔ̄nō sɔɔmete kpa, mèn aagɔ̄nō sō ɔfántēbɔe kpa. Íkakii pì di n̄ musu, bensō aɔ pòrōnō dɔdɔ gura. ²⁶ Íkakii pì gègete kà ɔla yàasa

ū. À swā dē lán oro swā bà, lán ítēbaagunna swā bà. Gānōo lé wàa do ín è sí.

²⁷ À tadibōnō pì kōn mògotēo mèn kuri. Aō píngi gbāa kà gāsāsuu siigō, à yàasa dō siigō, à lezī sō aagō. ²⁸ Kè wà tadibō pīnō pì, wà mō lèetegēenō kpà à gbáno dagura. ²⁹ Ben wà mūsu wēzānō kē mō lèetegēe pīnōa píngi kōn zùsware wēzānō kōn kerubu wēzānōo. Wà lávutāna wēzā kē mūsu pīnō kōn zùswaree pīnō musu kōn à gízō. ³⁰ Tadibō pīnō mògotē górogba kōn góo vī mèn siisiigō. Aō gbá vī mèn siisiigō dō. Gbá pīnō musun wè taa din. Wà gbá pīnō kàsa, wà lávutāna wēzā kē à kpa siigōo. ³¹ Tadibō pīnō lé wēna bòotoko, à lé kpaabōna gāsāsuu do, bensō à zōoto kà ṣtā do. Wà wēzā kē à lé kē bò musua dō. Tadibō pīnō mō lèetegē goodadeenō vī, aō dē bòotokoro. ³² Górogba pīnō kú mō lèetegēe pīnō gízī. À gōnō pépéna tadibō pīnō gbáno. Górogba pīnō lezī kà gāsāsuu do kōn a kusuo. ³³ Wà górogba pīnō pì lán sōgoro pō bāmē. Wà à gōnō kōn à górogbanō kōn à mòteeenō kōn à oroonō kàsa kōn mògotēo píngi. ³⁴ Tadibō pīnō kükii vī mèn siisiigō a goodano. ³⁵ Tadibō pīnō musu dē bòotoko, à lezī kà ṣtā do. À gbáno kōn à mō lèetegēenōo na tadibō pīnō musu. ³⁶ À kerubu wēzā kē à gbáno kōn à mō lèetegēenōa kōn mūsu wēzānō kōn damina líno wēzānōo, guu kē à è píngi. À lávutāna wēzā kē à ligazi dō. ³⁷ Len à tadibō pīnō pì le. À kàsa pō dōnkō guumē, aō bítake kōn ní bōnao sēnkpmē.

³⁸ Ben à dàga pì kōn mògotēo mèn kuri. À píngi è í sí à kà gānōo lé siisiigō. Dàga pīnō yàasa kà gāsāsuu siisiigō. Kè à dàga pīnō dìdi tadibō mèn kuri pīnōa,

³⁹ ben à kàe Dii kpé ae, mèn sɔɔroo oplazi, mèn sɔɔroo ɔzezi. À íkakii pì dìe ɔzezi Dii kpé gooda kè kú ɔfāntēbɔe sɔɔmete kpaasae. ⁴⁰ Ben Huramu oro túbukabɔnɔ kɔn a séebɔnɔ kɔn ta arusibɔnɔ pì dɔ. Len à Dii ua zii kè kí Sulemanu dàne kè le, à à laata kpà pingi. ⁴¹ Zii kè à kè pìnɔn yè: Wesagba mèn plaa, à mì kè bɔ lán loo bà kè kú wesagba pìnɔ musu mèn plaa, mòkyakoo kè à zá blèo à mì pìnɔa mèn plaa, ⁴² biisio bee kè à dɔdɔ mòkyakoo pìnɔa musu mèn wàa plaa. À kè ai dɔrɔ plaa zâblebɔ ū wesagba mì pìnɔa. ⁴³ Tadibɔ pìnɔ mèn kuri kɔn à dàganɔ mèn kuri. ⁴⁴ Íkakii mèn do kɔn zùswaree kè kú à gizinɔ mèn kuri aweeplaa. ⁴⁵ Túbukabɔ pìnɔ kɔn a séebɔnɔ kɔn ta arusibɔnɔ. Pó kè Huramu pì kí Sulemanunɛ Dii ua pó ūnɔ pingi, à ñ pí kɔn mògotẽ lɔlɔnaomɛ. ⁴⁶ Kína tò wà pó pìnɔ kàsa kɔn Yoda gùo zaa Sukɔ kɔn Zarétão dagura. ⁴⁷ Sulemanu e tó wà pó kè wà pì kɔn mògotẽo pìnɔ yɔ kilooa à à tìisi dɔro, kè à kè pari yänzi.

⁴⁸ Sulemanu pó kè kú Dii kpé guunɔ pì dɔ, tuaeti-tikpatakii kè wà kè kɔn vurao kɔn vura teebu kè wè Dii buredi káeao ⁴⁹ kɔn dabu kè wà kàe gānu guu kpéne ae oplazi kɔn ɔzezio mèn sɔsɔro. Wà pì kɔn vurao atéé kɔn à fitianɔ kɔn à kpàkonɔ pingi, wà lávu wézã kèmma. ⁵⁰ À vura ímibɔnɔ pì dɔ kɔn fitiadεbɔnɔ kɔn taanɔ kɔn gɔmbɔnɔ kɔn téribɔnɔ kɔn kpéne kè wè be Ludakuki gbà asigbenɔ kɔn gānu pónɔ. ⁵¹ Kè kí Sulemanu Dii ua zii pì kè à yàa pingi, ben à mò kɔn vurao kɔn kondogio kɔn pó kè a de Dauda dìe Dii pó ūnɔ, ben à kà Dii ua auzikikaekiin.

8

Tana kɔn Dii àkpatio a kpén

¹ Ben kí Sulemanu Isaraili gbɛnsinɔ sìsi Yerusalemu, aɔ̄ borii dɔn'aedeenɔ kɔn n̄ uabedeeneɔ n̄ píngi, le aɔ̄ mó wà Dii bà kuunañyo àkpati sé Dauda wéte kè wè be Zayɔn wà suo. ² Ben Isarailinɔ kàkɔa à ae n̄ píngi mɔ sweeplaade Etanimu zibbaagurɔɔ zĩ. ³ Kè Isaraili gbɛnsinɔ pèkɔrɛ n̄ píngi, ben sa'orinɔ Dii àkpati pì sè ⁴ kɔn dakɔrɛki kuttaao kɔn Dii pó kè kú à guunɔ. Sa'orinɔ kɔn Levi boriinɔ bé wà pó pìnɔ sè wà suo, ⁵ ben kí Sulemanu kɔn Isaraili kè aɔ̄ kàkɔa à aenɔ saa ò kɔn sâanɔ kɔn zùnɔ àkpati pì ae. Pó kè aɔ̄ saa òo pìnɔɔ parií kè bíta, èe sí naroro. ⁶ Ben sa'orinɔ gɛ kɔn Dii bà kuunañyo àkpatio à kpén ai kpénɛ kè wè be Ludakukiin. Aɔ̄ dìe à diekiia gwe kerubunɔ gízĩ. ⁷ Kerubu pìnɔ dèbenɔɔ poroporona àkpati pì kɔn à sélinala. ⁸ À séli pìnɔɔ gbàa ai wè n̄ lé e Dii kpé gānu guu, mɔde wè e ua kparo. Lí pìnɔɔ kú gwe ai kɔn a gbàao. ⁹ Pókee kú àkpati pì guuro, tó èe ke gbè walaa mèn plaaa kè Musa dàn zaa Orebu, guu kè Dii bè a bà égɔ kú kɔn Isarailinɔ aɔ̄ bɔna Igipiti gbèraa baasiro.

¹⁰ Kè sa'orinɔ bòe Dii kpén, térukpe kpé pì pà, ¹¹ aɔ̄e fɔ̄ wà gɛ wà n̄ zĩ ke gwero térukpe pì yânzi, zaakɛ Dii gakui a kpé pà. ¹² Ben Sulemanu bè: Dii bè égɔ kú térukpe siaa guumɛ. ¹³ Ben à bè Diine: Ma kpé naasidee kékii bònne, ñgɔ kú à guu gurɔ píngi. ¹⁴ Ben à lìe à ae dò pariia à sa maaa òíne. ¹⁵ Ben à bè: Wà Dii Isarailinɔ Luda sáabu kpá! À lé gbè ma de Daudane, ben à pàpa. Zaakɛ à bè, ¹⁶ zaa gurɔɔ kè a a gbè Isarailinɔ bòe Igipiti, ée Isaraili wéte ke

diε wà kpé bon arero. Daudan a sè a gbε Isarailinɔ dɔn'aedee ũ. ¹⁷ Kè ma de Dauda yezi à kpé bo Dii Isarailinɔ Ludane, ¹⁸ ben Dii bène kpébonaare le a tó gɔ kúa laasuu kè à kè pì maa, ¹⁹ mɔde èe ke àpi bé eé boarero, à zǐnda né ke bé eé boare. ²⁰ Ben Dii kè lán à à lé gbènε nà. Ma gɔ ma de Dauda gε ũ, ma vε Isaraili kpatan lán Dii Isarailinɔ Luda à lé gbε nà, ben ma kpé kè bònε le à tó gɔ kúa yānzi. ²¹ Gwen ma Dii àkpati diεkii kékén. Dii bà kuuna kɔn wa dezinɔ aɔ bɔna Igipiti gbéra yã kú à guu.

Sulemanu aduakεna a gbεnɔnε

²² Sulemanu ae dɔ Dii gbāgbākiia Isaraili kè aɔ kakɔana gweenɔ wáa ní píngi, ben à a ɔɔnɔ sè musu ²³ à bè: Dii Isarailinɔ Luda, gbεke è sí lékɔzinyo musu ke tɔɔtero. N gbεkεe guu n bà kú kɔn n zɔbleri kè aɔ té n zén kɔn nɔse dooonɔ. ²⁴ N yã kè n à lé gbε n zɔbleri ma de Daudanε pàpa. N ò kɔn léomε yã, gbàa san ní pàpa. ²⁵ Tia sa Dii Isarailinɔ Luda, n lé gbε n zɔbleri ma de Daudanε n bè, tó à boriinɔ ní zǐnda kūna dɔ bensɔ aɔ té n zén lán à tézi nà, aɔégɔ kú Isaraili kpatan gurɔ píngi. ²⁶ Isarailinɔ Luda, ní tó yã kè ní ò n zɔbleri ma de Daudanε ke yāpuraa ũ sa. ²⁷ Mɔde Luda, négɔ kú tɔɔte kè yāpuran yó? Musu kɔn a lezīkεeo é fɔ à n síro, benle kpé kè má bònneε kékii saó? ²⁸ Dii ma Luda, ní làakari dɔ mapi n zɔbleria, ní ma aduakεna kɔn ma agbaakpananneeo sí. N swã kpá wiii kè mapi n zɔbleri mée pεenziizi kɔn adua kè mée keemmaao gbàa. ²⁹ N tó n wéε gɔ pena kpé kékii gwāavī kɔn fāantεo, guu kè n bè n tó égɔ kúa kékii pì. N adua kè mapi n zɔbleri mεè kεe aedɔna guu kékii ma. ³⁰ Tó

mapi n zòbleri ke n gbë Isarailinc aë dò guu kèkiia, tó wa wéé këmma, ñgae wa wéekëna sí zaa n kúkia musu ñ sùu kewao.

³¹ Tó gbë taari kë a gbëdaaanë, ben wà bène à la da, tó à mò à la dà n gbägbäkii kë aë, ³² ñgae zeñyo zaa n kúkia musu ñ oðoáñne. Ñgae yã gõgõ n zòblerincne ñ yã da taarideela, le à yákëna wí à musu ñ yã nnaa kpá taarisaideeaa, le wà e wà dõ kë à yâke vîro. ³³ Tó n gbë Isarailinc ibëenç zì blèm'ma durun kë aõ kënnë yânzi, aõ târnyo, tó aõ èara wà aë dòmma wà n sisi, tó aõ wéé këmma wà agbaa kpànnë kpé kèkiia, ³⁴ zaa n kúkia musu ñgae zeñyo ñ sùu keñyo kõn ñ durunnç, ñ earañyo bùsu kë ñ kpà ñ dezincà kèkiii pì guu.

³⁵ Tó ludambëe gô da wáawaa, lou gi mazi kë aõ durun kënnë yânzi, tó aõ aë dò guu kèkiia aõ wéé këmma aõ n sisi, bensõ aõ kpëe lì ñ durunne kë n wéé târma yânzi, ³⁶ zaa n kúkia musu ñgae zeñyo ñ sùu keñyo kõn ñ durunnç. Ñgae ñ da zé maaan, né tó lou ma n bùsu kë ñ kpà n gbëñja aõ pó ūu kë guu. ³⁷ Tó dekaa ke gagyaàa kà bùsu kën, ke pôwëepôsi ke pôpukpana ke sutënc ke kwaanc ke tó ibëenç lìga ñ wéte kezi ke tó móñzi ke gyaa gë ñ té, ³⁸ tó aõ gbëke yã kë à a lee dë, tó à a ñ dò kpé këkii kpa, tó à wéé këmma à agbaa kpànnë, ³⁹ zaa n kúkia musu ñgae zeo ñ sùu keo, né dçàle. Ñgae fia bone a yákënaa, zaake ñ à nòsse dõ. Mbe ñ baade píngi nòsse dõ. ⁴⁰ Len aõégõ vña keenñe le ai ñ wëndi lén bùsu kë ñ kpà ñ dezincà kë guu.

⁴¹⁻⁴² Zaake weé n tó bíta kõn n gâsâ gbâaao kõn n ñ kë poronao baaru ma, tó gbë zìtç kë de n gbë

Isarailili borii ūroo bò bùsu zâazân à mò n tó yânzi, tó à aë dò kpé këa à wéé këmma,⁴³ zaa n kúkia musu ñgae zeño ñ yâ kë à wéé këmmaa kenne, le anduna bori píngi e à n tó dñ, wà vña kenne lán n gbë Isarailino è kenne nà, aðégô dñ kë n tó kú kpé kë má bò këa.

⁴⁴ Tó n gbëno bòë wà gâa zì ká kõn n ibeëno, baa guu kë n ñ zîn píngi, tó að aë dò wéte kë ñ sè këa kõn kpé kë má bònne këo, tó að wéé këmma,⁴⁵ zaa n kúkia musu ñgae zeño agbaa kë að kpànnë yânzi, ñ yâ nnnaa kpáimma. ⁴⁶ Zaake gbëke è gí durun keziro, tó að durun kënnë, tó n pø fèñzi n ñ ná ñ ibeëno ne ñ ɔzî, tó að tànyo ñ bùsun zìzöno û bùsu zâazâ ke à kîin yoo, ⁴⁷ tó að nòse lie bùsu kë aðœe zò bleen pì guu, tó að èara wà agbaa kpànnë gwe wà bë: Wa durun kë, wa taari kë, wa yâ zaaa kë, ⁴⁸ tó að aë dòmma kõn nòseo do kõn poyezinao píngi zaa bùsu kë aðœe zò bleen ñ ibeëno ne pì guu, tó að aë dò bùsu kë ñ kpà ñ dezino a kõn wéte kë ñ sèo kõn kpé kë má bònne këo, tó að wéé këmma,⁴⁹ zaa n kúkia musu ñgae zeño agbaa kë að kpànnë yânzi, ñ yâ nnnaa kpáimma. ⁵⁰ Ñgae sùu ke kõn n gbë kë að durun kënnëno kõn taari kë aðœe këo, ñ tó gbë kë aðœe zò bleeneno ñ wënda gwa, ⁵¹ zaake n pòvînanomé, n gbë kë n ñ bòë Igipitino wéetâmma pâsî guunomé.

⁵² Ñ tó n wéé gô kú mapi n zòbleria, ñ swâ kpá agbaa kë má kpànnëzi kõn agbaa kë n gbë Isarailino kpànnëeo. Ñ swâ kpâñzi gurwo kë að wii pènzi píngi. ⁵³ Dii Luda, zaake anduna bori píngi guu aðpinon n ñ sé n gbëno û, lán ñ ò n zòbleri Musa gâzî nà gurwo kë n wa dezino bòë Igipiti.

⁵⁴ Gurwo kë Sulemanu e wéé kee Dii, à kuena a

kosooame kɔn à cɔnɔo porona musu. Kè à adua kè à yàa, ben à fɛe à zè Dii gbāgbākiia gwe, ⁵⁵ ben à sa maaa ò Isaraili kè aɔɔ kú gweenɔne ní píngi, à ò gbāngbān à bë: ⁵⁶ Wà Dii sáabu kpá, zaake à wamɔwa a gbē Isarailinɔ gbà īampakii lán à ò nà. Yā maaa kè à à lé gbè a zòbleri Musa gāzīnɔ pàpa píngi, à kee e lée pāro. ⁵⁷ Dii wa Luda gɔ kúwao, lán à kú kɔn wa dezinɔnɔ nà. Àton wa tónlo, àton pā kpawaziro. ⁵⁸ À tó wà swè gɔ kúawa wàgɔ té à zén, wàgɔ à yādienanɔ kūna kɔn yā kè à dà wa dezinɔnɔnɔ, wàgɔ à ɔdɔkii gwaa. ⁵⁹ Adua kè má kè Dii wa Ludaa gɔ dɔn fāantë kɔn gwāavñ. Agɔ yā nnaa kpá mamɔma a zòbleria kɔn a gbē Isarailinɔ lán guu e dɔɔ nà, ⁶⁰ anduna bori píngi é à dɔ kè Dii né Ludame, à pāndee kuuro. ⁶¹ À kū à a swè kpá Dii wa Ludaa māmmam, àgɔ à ɔdɔkii gwaa, àgɔ à yādienanɔ kūna lán á kūna gbàa nà.

Dii ua kyakəna

⁶² Ben kína kɔn Isarailinɔ ní píngi saa ò Diia. ⁶³ Sulemanu kɛnnakɔo saa ò Diia kɔn zùnɔ bɔrɔ baro aweeplaa kɔn sāanɔ bɔrɔ baswεedo. Len kína kɔn Isarailinɔ ní píngi Dii ua kya kè le. ⁶⁴ Zī pìa kína gbāsī gò ua kè kú Dii kpé aea, ben à sa'opɔ kè wè ká té n à té kū ò gwe kɔn pówee gbaao kɔn kɛnnakɔo sa nɔsio, zaake sa'okii kè à kè kɔn mògotø kè kú Dii kpé ae bítarø, èe fɔ à sì píngiro. ⁶⁵ Zī beeaa Sulemanu kɔn Isarailinɔ ní píngi zibaa kè Dii ní Ludane ai gurɔ swεeplaa, ben aɔ̄ Kutadɔna zibaa kè gurɔ swεeplaa dɔ. À píngi kè gurɔ gero dosai. Wà pari maamaa, wà bò zaa Lebo Amata ai à gàa pé Igipiti gulezèki swaaa. ⁶⁶ À gurɔ sɔraagɔdee zī à ní gbáe, ben aɔ̄ lé

zàa aõ tà ñ be kõn põnnaaao. Aõ põo kè nna yã maaa kè Dii kè a zòbleri Dauda kõn a gbë Isarailinõne píngi yänzi.

9

Dii bò à mõna Sulemanuzi

¹ Kè Sulemanu Dii ua kàe à yãa kõn a uao kõn zii kè à põo kúano píngi, ² ben Dii èara à bò à mòzi à gèn plaadeeo lán à bò à mòzi Gibiñ nà ³ à bène: Ma adua kè ñ kè kõn agbaa kè ñ kpàmeeo mà. Ma kpé kè ñ bò pì dìe ma pó ũ, ma tó égõ kúa yãana sai. Ma wéé égõ kúa, ma põo égõ kúa. ⁴ Mpi sõ, tó ñ té ma zén súusu kõn nòsse puraao lán n de Dauda bà, tó ñ yã kè má dìenñeeno kúna kõn ma yã'onnénanõ, tó néé ma õdõkii gwaa, ⁵ mé n kpata kásaa péé Isarailinõ té, eégõ yãana vîro, lán ma à lé gbè n de Daudane nà, ma bë à boriiño égõ kú Isaraili kpatan gurõ píngi. ⁶ Tó mpi ke n nénõ kpëe lìme sõ, tó á ma dokayâno kõn yã kè má dìeareenõ kúnaro, tó a gaa a dø tâanõzi ai ée ñ gbâgbâa, ⁷ mé Isarailinõ bøe bùsu kè má kpàáman, mé gí kpé kè má dìe ma pó ũu pizi, aõé gõ fabona pó ũ, pena pó ũ bori píngine. ⁸ Baa kõn kpé pì naasikeeo, à yã é bøe gbë kè aõoe gëtëe à saenõ sae. Aõé sio gá wà be: À kè dia Dii kè bùsu kè kõn kpé kèone lee? ⁹ Weé beńne: Kè aõ pã kpà Dii ñ Luda kè à ñ dezinc bøe Igipitizi yãnzime. Aõ zè kõn tâanõ, aõoe ñ gbâgbâa aõoe kuëeńne. Beeee yãzin Dii móndi beeé kpáńzi píngizi.

Sulemanu yâkëna kpaaan

¹⁰ Sulemanu ua mèn plaaa pìnc kàe wè barome, Dii ua kõn à zïnda uao. Beeee gbëran ¹¹ à Galili

bùsu wéte kpà Taya kí Hiramua mèn baro, zaaké Hiramu sida lí kõn pini lío kõn vurao kpàa lán à yezi nà. ¹² Kè Hiramu bò Taya à gàa à wéte kè Sulemanu kpàawaanç gwà, èe kenero, ¹³ ben à bè: Ma gbë, wéte kparee takanõn í kpàma gwee? Ben wà tó kpà guu pìne Kabulu ai kõn a gbàao. ¹⁴ Hiramu gïaké à vura kpàsã Sulemanunç yã tõn siigõ.

¹⁵ Gbë kè Sulemanu ná dá zòzïnnç yãn yè. Gbë pìnc bé wà Dii ua kõn Sulemanu uao zïi kè. Añ Milo wèe tata kõn bùsuo, añ Yerusalému bïi bò, añ èara wà Azo kõn Megidoo kõn Gezao kèke wà kàe. ¹⁶ Igipiti kí Fili'auna lèe Geza pìa yã, ben à sì à té sâa à Kanaa kè añ kú à guunc dède, ben à kpà a néngbëa zâkena gbaa ū gurco kè à à kpàsã Sulemanua. ¹⁷ Ben Sulemanu èara à Geza pì kèke à kàe kõn Betoroni gizí pò ¹⁸ kõn Baalao kõn Tadamç kè kú à bùsu gbáan-o ¹⁹ kõn wéte kè à kûsæe kâenno kõn wéte kè à sôgoronç kõn à sôno kúnnç kõn kpé kè à yezi à dò Yerusalémuno kõn Lebanç kõn bùsu kè èe kí bleeanç píngi. ²⁰ Borii kè añ de Isaraili ûroono: Amorino, Itino, Perizino, Ivinç kõn Yebusi kè añ gôno ní píngi, ²¹ gbë kè Isarailinç e fô wà ní dederoonç, añ borii kè añ gô ní bùsu pìnnon Sulemanu ná dá zòzïin, ben añègõ zïi pì kee le ai kõn a gbàao. ²² Èe Isarailinç da zòzïinlo. Añmbe à ní díe a zìlkpeeno ū, a ibano, a kína daano, a gbëno dòn'aedeenç, a sôgorodeeno, a sôdeenç. ²³ Añmbe zïi kè wèe kee pì gbënsino ū dò, añ gôno wàa plaa kpé baswëeplaa akuri.

²⁴ Kè Fili'auna néngbë bò Dauda wéte à tà a kpé kè Sulemanu bònén, à gberan Sulemanu Milo wèe tata. ²⁵ Wè kõn wèo Sulemanu ègõ saa oo gën

aagɔ̄gɔ̄. È sa'opɔ̄ kè wè ká tén à té kū kɔ̄n kennakɔ̄o sa'opɔ̄ o sa'okii kè à bò Diinea, è tuaetiti kpata Dii aë gwe dɔ̄. Len à Dii ua z̄iñiñ kè le mámmam.

²⁶ Kí Sulemanu góro'iténɔ̄ kè Ezij̄ Geba Elata sae Edɔ̄muno bùsun Isia Tēa léa. ²⁷ Hiramu a górodee kè a ñ ísiaa dɔ̄ñiñ zì, ben a ñ dà ísiaala ledo kɔ̄n Sulemanu gbéñɔ̄. ²⁸ A ñ gàa Ofi, a ñ vura sèe gwe tɔ̄n gëro a ñ sùo kí Sulemanune.

10

Seba bùsu kína kè de nɔ̄gbé ù mona Sulemanu kiia

¹ Ké Seba bùsu kína kè de nɔ̄gbé uu mà lán Sulemanu tó bò nà Dii yã musu, ben à mò à yɔ̄ à gwa kɔ̄n yāgbekana zì'úuo. ² À kà Yerusalemu kɔ̄n a ïbanɔ̄ paripari kɔ̄n pó gú nnannaanɔ̄ kɔ̄n vura sà bítao kɔ̄n gbé bëedee kè lakumino senano, ben à gàa Sulemanu kiia à yã kè kú a nòse guu fàadi bòo píngi.

³ Ben Sulemanu yã kè à lálalaanɔ̄ bòkɔ̄tene píngi. À ke bòkɔ̄tene e à furo. ⁴ Ké nɔ̄gbé pì Sulemanu ñndɔ̄yāñɔ̄ mà píngi, bensɔ̄ à à bëe kè à bò è ⁵ kɔ̄n pòblee kè è bleenɔ̄ kɔ̄n à ïbanɔ̄ gwenao kɔ̄n à be z̄íkerinɔ̄ kuunao kɔ̄n ñ pókásāanɔ̄ kɔ̄n à wékpaaterinɔ̄ kɔ̄n sa'opɔ̄ kè wè ká tén à té kū kè à ò Dii uano, yã pì à kù gbää, ben à lé aë. ⁶ Ben à bëe kínane: N yákénanɔ̄ kɔ̄n n ñndɔ̄ baaru kè má mà zaa ma bùsun-o né yāpurame. ⁷ Mée yã pìñɔ̄ síro ai ma gaa ma kao kè, ben ma wéé siàle sa. Wèe omé píngi sero fá! N ñndɔ̄ kɔ̄n n auzikinɔ̄ de lán ma à baaru mà nàla zà. ⁸ Minnadeenɔ̄ n gbéñɔ̄ û kɔ̄n n ïba kè a ñgɔ̄gɔ̄ kúnyo gurɔ̄ píngi, a ñgɔ̄ n ñndɔ̄yāñ maano! ⁹ Wà Dii n Luda sáabu kpá, zaake n yã kànë, ben à n ka Isarailinɔ̄ kín. Yenzi kè Dii vĩ kɔ̄n Isarailinɔ̄ gurɔ̄ píngi bé à tò à n ka

kí ūzi, lε ñgō yā gōgōñne a zéa. ¹⁰ Ben nɔgbẽ pì kína gbà vura tɔn siigō kõn pó gũ nnannaanc̄ paripari maamaa kõn gbè bèedeenɔ. Pó gũ nnannaa kè à kí Sulemanu gbà pìnɔ bíta, gbékkee e móone à kà le ziki dɔro.

¹¹ Hiramu góro'ite kè aã sù kõn Ofio kõn vuraonɔ sù kõn lí bèedeenɔ maamaa kõn gbè bèedeenɔ dɔ. ¹² Ben kína Dii ua pónɔ kèo kõn a zínda bε pónɔ, à mɔrɔnɔ kõn kúunɔ kèo lèsirinɔne dɔ. Wèe mó kõn lí pì borio a kà le ziki dɔro, wèe wéé si à takale dɔro ai kõn a gbàao.

¹³ Pó kè Seba bùsu kína pì yezi píngi à gbèka kí Sulemanua, ben à à gbà, gbaa kè à kènɛ yɔnkɔyɔnkɔnɔ baasi. Ben à èara à tà a bùsun kõn a ibanɔ.

Sulemanu gakuikɛɛ

¹⁴ Vura kè è gẽ Sulemanuzi wɛ kõn wɛo è ká tɔn baro awɛɛ'aagõ, ¹⁵ tángba kè taaa'orinɔ kõn latarinɔ kõn Larubu kínanc̄ kõn a bùsu gbënsinɔ è móone baasi. ¹⁶ À sengbangó bítanɔ kè kõn vura kè wà gbègbèo mèn wàa do, aã baade tìisi kà kiloo aagôgô kõn a kusuo. ¹⁷ À sengbangó néngonɔ kèo dɔ, aã baade tìisi yezi à ká kiloo plaplaa. À sengbangó pìnɔ kàe kpé kè wè be Lébanɔ Líkpen. ¹⁸ Kína kíblekita bíta kè kõn wesa swaao, ben à vura atɛɛ kùea. ¹⁹ Kítà pì didikii vĩ, à gbápeekii mèn sweedo. À kpɛenaki musu de mòɔɔ gooda sai. À gásadikiinɔ vĩ, músu takà kè wà kènɔɔ zezena gásadikii pìnɔ sae. ²⁰ Músu pìnɔɔ zezena gbápeekii pìnɔa kpa plaplaa, à píngi kà kuri awɛɛplaa. Wèe kítà pì takà kε bùsu ken zikiro. ²¹ Kí Sulemanu togoonɔ né vurame píngi.

Kp  k  w  be Leban  L kpe p n  p ngi n  vuram  at . Kondogi p kee k  gwero, zaake w  kondogi die p ke   Sulemanu gur oaro.

22 K na g r 'it n   g  dana  siaala k n Hiramu g ron . W  aag  p ngi a g g  suu k n vurao k n kondogio k n wesa swaao k n gbak n  k n z n . **23** K  Sulemanu auziki k n    nd o b ta d  anduna k nan  p la n  p ngi. **24** Baade p ngi e z  w t  si Sulemanule    nd y  k  Luda  d ne   sw n ma. **25** W  p ngi baade  g  m n e k n a g baao: Kondogi p n , vura p n , utan , g keb n , p  g  nnannaan , s n  k n b ag s n . **26** Sulemanu s goron  k n s n  k k ja.   s goro p n  k  w a sw eplaa,   s n  s  b r  kuri aw eplaa. W    s  p n  g wa   s goro w t n  guu k n   b  Yerusalemuo. **27** K na t  kondogi g  di Yerusalemuo l n g b  b , bens  sida l  k  w  kp  d o pari l n b t  l  b  s n . **28** W  b  k n Sulemanu s  p n  z a Igipiti k n Silisia b suome. K na latarin  b  w  g  l l  g we. **29** A e s goron  l l  Igipiti kondogi   m n w a aag m , s n  s  m n basw eplaa akuri, ben   eara   s  p n  y  Iti k nan a k n Sirian  k nan .

11

Sulemanu n n 

1 K  Sulemanu y  bor  p nde n gb n zi pari. Fili'auna n n gb  baasi, ben   M abun  k n Am n n  k n  d m n  k n Sid deen  k n Itin  s s  n n   . **2** D i b  Isarailin  a ton bor i p n  s ro, zaake a e n  s s m , le a o t  n  t aan zi. Baa k n bee o a  yenzi Sulemanu sw  bl . **3**   k n n  s s  n n    g n  w a aag  kp  bas ro, bens    n  y gisain  v  d  w a do kp  bas ro. Ben   n  p n 

à sàsã. ⁴ Kè zikū e gẽen, à nɔɔnɔ tò à tè tāanɔzi, èe a sw̄e kpá Dii a Ludaamámmam lán a de Dauda bàro. ⁵ À tè Sid̄deeno tāa Asatorezi kõn Amɔninɔ tāa Mɔleki kè Luda zàn-o. ⁶ À yã kè Dii yeziroo kè, èe tézi kõn nɔseo do lán a de Dauda bàro. ⁷ Ben à gāa à tāagbāgbākii bò s̄is̄i kè kú Yerusalemu ɔfantēbɔe kpaa musu Mɔabunɔ tāa gina Kemɔsinɛ kõn Amɔninɔ tāa gina Mɔlekio. ⁸ Len à kè le a bori pānde nɔɔnɔne ñ píngi, ben aɔ tuaetiti kpàta ñ tāanɔne aɔ saa òrma.

⁹ Ben Dii Isarailinɔ Luda pɔ f̄e Sulemanuzi, kè à kp̄ee līne à sw̄e kúa dɔro yānzi, zaake Dii bɔ à mɔzi yā ḡen plaa. ¹⁰ Baa kè Dii bènɛ, aton té tāanɔziro, èe yā kè Dii d̄iɛ p̄i maro. ¹¹ Ben Dii bènɛ: Zaake ñ kè le, néé ze kõn ma bà kuunanyo yā kè má dienñeɔoro, mé kpata bɔ nɔz̄i mà n zɔbleri ke ká n ḡeɛ ū. ¹² Mɔde n de Dauda yānzi mé ke le n gurɔɔaro, n nén mé kɛnɛ. ¹³ Baa kõn beegeo mé kpata bɔ à ɔz̄i māmmanlo. Bori leo doon mé tó n né p̄inɛ ma zɔbleri Dauda kõn Yerusalemu kè má s̄e ma p̄o ūuo yānzi.

Sulemanu ibɛenɔ

¹⁴ Ben Dii tò Ed̄omu gb̄e Adada kè d̄e w̄eñe ū ibeté kpà kõn Sulemanuo. ¹⁵ Gurɔ kè Dauda e z̄i kaa kõn Ed̄omuno yā, à z̄ikp̄eeñe d̄on'aedee Yoabu ḡaà Isarailinɔ ḡeno v̄li, ben à Ed̄omuno bùsu ḡgb̄enɔ d̄ed̄e gwe ñ píngi. ¹⁶ Àpi kõn a gb̄enɔ kú gwe ai mɔ sw̄eedo ai aɔ ḡaà wà Ed̄omuno bùsu ḡgb̄e p̄inɔ d̄ed̄eo ñ píngi. ¹⁷ Kè Adada bàa sì, èe taa Igipiti kõn a de iba kenɔ. Gurɔ beegea s̄s̄ Adada né ḡokpareme. ¹⁸ Aɔ bɔ Midiā aɔ ḡaà Parani, ben aɔ Paranide kenɔ s̄e wà ḡaañyo Igipiti kí Fili'auna kiia. Fili'auna

kpé kpàa kōn póbleeo kōn tōtēo. ¹⁹ Adada yā kà Fili'aunane maamaa, ben à a nañ Tapenesi dāaro kpàa nō ū. ²⁰ Ben Tapenesi dāaro pì né ì gōgbē ū, wè benē Genuba, ben Tapenesi né pì gwà Fili'auna ua kōn Fili'auna nénō ledo. ²¹ Gurō kè Adada kú Igipiti, à mà kè Dauda gá bensō à zìkpeēnō dōn'aede Yoabu gá dō. Ben à bè Fili'aunane: N ma gba zé mà tá ma bùsun. ²² Ben Fili'auna à là à bè: Bó bé èe késāamma ma kiaa, kè tò n yezi n tá n bùsun? À wèàla à bè: Pókee e késāamaro, n ma gba zé dé!

²³ Ben Ludaa tò dō Eliada né Rezō kè báa sì a dii Zoba kí Adadézane yāa fée Sulemanuzi. ²⁴ Kè Dauda Adadéza gbēnō dèdē, ben Rezō gbēnō kákōaazi añ kè gbāamonnérinō gáli ū, ben à gò n dōn'aedee ū. Añ gáa wá vée Damasiku, ben à gwee sì. ²⁵ Rezōn Isarailinō ibee ū ai Sulemanu wèndi lén, yákete kè Adada féeo baasi. À kpata blé Siria bùsun, à gí Isarailinō kázi.

Yeroboamu bóna Sulemanu kpée

²⁶ Nebati né Yeroboamu né Sulemanu iba kemé. Efaimu boríime, kè bò Zereda, ben à bò Sulemanu kpée. À da né gyaancóme, à tón Zerua. ²⁷ Lán à kè nà à bò kína kpéen yé. Sulemanu wèe kè wè be Milo tátá bùsuo, ben à a de Dauda wéte bñi bò à pèkōre. ²⁸ Yeroboamu né négōgbē làakarideeme. Kè Sulemanu è kè òwazi pì aïa vñ, ben à à dìe zí gbáaa kè Yusufu borinō e kée pì gbēnsi ū. ²⁹ Gurō beeean Yeroboamu bò Yerusalem, ben à dàkōre kōn annabi Ahia, Silo gbéo zén, à uta dufu dana. Añ kú sén gwe n plaa. ³⁰ Ben Ahia a uta dufu pì gá à kè à pàrapara leo kuri awéplaa. ³¹ Ben à bè Yeroboamuné à à parana pì séé mèn kuri, zaake

Dii Isarailinɔ Luda bè: Mé Sulemanu bɔ kpataammɛ mà Isaraili bori leo kuri kpámma. ³² Mé bori leo doo tónɛ ma zòbleri Dauda kɔn Yerusalɛmu kè má sè Isaraili bori píngi wéteñɔ téo yānzi. ³³ Mé kene le, kè à ma zīnna à gàa èe Sidɔdeenɔ tāa Asatore kɔn Mɔabunɔ tāa Kɛmɔsio kɔn Amɔniniɔ tāa Mɔlekio gbägbää yānzi. Èe témaziro, èe yã kè maamee kero, èe ma ɔdɔkii gwaro, à ma dokayāñɔ kūna lán a de Dauda bàro. ³⁴ Baa kɔn beeëeo mé kpata bɔ à ɔzĩ māmmanlo, zaakɛ ma gñakɛ ma à kè kí ū ai a wèndi lémmɛ ma zòbleri Dauda kè má sè yānzi, kè à ma yādienanɔ kūna bensɔ à ma ɔdɔkii gwà. ³⁵ À nén mé kpata sí à ɔzĩ, mà Isaraili bori leo kurinɔ kpámma. ³⁶ Isaraili bori leo doon mé tó à né pìne, le ma zòbleri Dauda borii gɔ kí bleeme Yerusalɛmu gurɔ píngi, wéte kè má sè ma tó gɔ kúa pì. ³⁷ Mpi sɔ, ma n se Isarailinɔ kína ū, le ñgɔ kí bleem pó kè n pɔɔ yezia píngi. ³⁸ Tó née yã kè má dìennée kee píngi, tó n témazi, née yã kè maamee kee, tó née ma ɔdɔkii gwaa bensɔ n ma yādienanɔ kūna lán ma zòbleri Dauda bà, mégɔ kúnyo, mégɔ n boriinɔ kaa Isaraili kpatan gurɔ píngi, lán ma Dauda boriinɔ kàn nà. ³⁹ Mé Dauda boriinɔ eara kpee yã kè aɔɔ kè pì yānzi, mode èe kɛ ai gurɔ pínginlo.

⁴⁰ Sulemanu zé wètε à Yeroboamu dɛ, ben à fɛɛ à bàa sì à tà Igipiti kí Sisaki kiia, à gɔ gwe ai Sulemanu gàa à gào. ⁴¹ Sulemanu yã kpaaanɔ kɔn ɔndɔyã kè à kènɔ píngi kú Sulemanu yānɔ takadan. ⁴² Sulemanu kè Isaraili bori píngi kína ū Yerusalɛmu wè baplaamɛ. ⁴³ Kè à gà, wà à vñi à de Dauda wéte, ben à né Reoboamu vñɛ à gbèn.

12

Isarailinɔ bɔna Reoboamu kpεε

¹ Reoboamu gāa Sekemu, zaakε gwen Isaraili bori píngi gāan le wà à ká kí ū. ² Kè Nebati né Yeroboamu à baaru mà, ben à bò Igipiti à sù, zaakε gwen à kún zaa gurɔ kè à bàa sì Sulemanune. ³ Ben Isaraili kè aɔ̄ kɔ̄ kàkɔ̄ pìnɔ à sìsi, ben aɔ̄ gāa wà yā ò ledo kɔ̄n Reoboamuo wà bè: ⁴ N de zī gbāaa dàwe pāsīpāsī. Mmɔ̄n sɔ̄, n zī gbāaa pì kɔ̄n aso tìisi kè à dìweeo lago, wé mì sienne. ⁵ Ben à wèńla à bè: À tá gĩa ai gurɔ aagɔ̄, gbasa à εara à mó. Ben aɔ̄ tà.

⁶ Kí Reoboamu yā pì gbà gbënsi kè aɔ̄ de a de Sulemanu ìba üunɔ̄ne à bè: Yā kpareen á è à maa mà sí gbë pìnɔlaa? ⁷ Ben aɔ̄ wèàla wà bè: Tó n mì sìeńne gbàa, ben n yā maaa sìńla, aɔ̄égɔ̄ de n zòblerinɔ ū gurɔ píngi. ⁸ Ben Reoboamu gì gbënsi pìnɔ lédammazi, à gāa à yā pì gbà a ìba gɔ̄kpare kè aɔ̄ né blè ledoonɔ̄ne. ⁹ À n lá à bè: Gbë kè aɔ̄ bëme mà zī gbāaa kè ma dee dàrńne lagońne pìnɔ, yā kpareen á è à maa wà sìńlaa? ¹⁰ Ben gɔ̄kpare pìnɔ wèàla wà bè: Gbë kè aɔ̄ bënné n de aso tìisi dìńne n lagońne pìnɔ, n oíne n ɔnezääa gbère de n de piila. ¹¹ N de aso tìisi dìńne, mmɔ̄n sɔ̄, né asoo pì kaarańne. N de wéε tǎrimma kɔ̄n flàomε, mɔ̄de flà lèdeen né wéε tǎorńma.

¹² À gurɔ aagɔ̄dee zī Yeroboamu kɔ̄n Isarailinɔ εara wà mò wà Reoboamu lè n píngi, lán à óíne nà à bè, aɔ̄ εara wà mó gurɔ aagɔ̄ gbéra. ¹³ Ben kína gì gbënsinɔ lédammazi à yā wèńla pāsīpāsī. ¹⁴ À tè gɔ̄kpareñɔ lédammazi à bè: Aso tìisin ma dee dìare, mamɔ̄ma sɔ̄ mé asoo pì kaaraaremε. Flàn ma de wéε tǎoawa, mapi sɔ̄, flà lèdeen mé wéε tǎoawa.

15 Ben kína gì Isarailinɔ yã mazi, zaakε yã pì bò Dii kiiame, le yã kè à ò Nebati né Yeroboamunε annabi Ahia, Silo gbẽ gãzĩ e à kε yãnzi.

16 Kè Isarailinɔ è kína gì n yã mazi, aɔ bène:
Wa bà kú kɔn Daudaoro,
wa lé kú Yesε né yãnlo.

Isarailinɔ, a baade tá a bε!
Dauda bori, n n zində be kũ!

Ben Isarailinɔ tà n bε. **17** Isaraili kè aɔɔ kú Yuda boriinɔ wéte guunɔn Reoboamu gɔ n kína ũ ado.

18 Kí Reoboamu a zòzĩ gbẽnsi Adoniram zì Isarailinɔa, ben aɔ à pàpa gbèo wà à dè. Ben kí Reoboamu fεe kɔn wãaaao à sì a sɔgoron à bàa sì à tà Yerusalem. **19** Len Isarailinɔ gì Dauda boriinɔzi le ai kɔn a gbåao. **20** Kè Isarailinɔ mà n píngi kè Yeroboamu sù, ben aɔ à sisi kakɔana guu, ben aɔ à kà Isaraili boriinɔ kína ũ. Isaraili bori kee e ze kɔn Dauda boriinɔ dɔro, tó èe ke Yuda boriinɔ baasiro.

21 Kè Reoboamu kà Yerusalem, à Yudanɔ kàkɔa n píngi kɔn Beyámi boriinɔ. Zìkari pìnɔ gɔɔn bɔrɔ bakendomε. Ben aɔɔe gaa zì ká kɔn Isarailinɔ, le wà e wà Sulemanu né Reoboamu kpata sínε wà kpáa dɔ. **22** Ben Luda yã sù Luda gbẽ kè wè be Semayaà à bε: **23** N o Yudanɔ kí Sulemanu né Reoboamunε kɔn Yudanɔ n píngi kɔn Beyámi boriinɔ kɔn gbẽ kpaaanɔ, **24** mamɔma Dii ma bε, àton gá zì ká kɔn a Isaraili daanɔoro. A baade tá a bε, zaakε yã kè kε pì bò ma kiiame. Ben aɔ yã kè Dii òníne mà aɔ tà.

25 Yeroboamu Sekemu kè kú Efaimu gu kpiideen bii bò, ben à vɛen. Zaa gwen à gaa à Peniel kεke à kàε. **26** Ben à laasuu lè à bε: Weé εara wà Dauda borii sɔkpa kpatammε fá! **27** Tó Isarailinɔ e gaa

13

Luda gbē lékéna Béte li sa'okiiné

¹ Luda gbẽke bò Yudanɔ bùsun à mò Beteli lán Dii dàne nà gurɔɔ kè Yeroboamu zéna sa'okii pì sae le à saa o. ² Ben à sa'okii pì kè à bè: Sa'oki, sa'oki, Dii bè weé né i Dauda beε, weé tó kpáne Yosia. Api bé eé saa omma kɔ̄n tāagbāgbākii sa'ori kè aɔ̄e z̄lī kεε kènɔ, eé gbẽntee wáñɔ kpátamma. ³ Gwe gɔ̄o Luda gbẽ pì yā pì kena sèeda òníne à bè: Sèeda kè Dii òn yɛ. Sa'okii pì é parakɔ̄re à túbu é kwéε.

⁴ Kè kí Yeroboamu lé kè Luda gbé pì kè Beteli
sa'okii pìne mà, ben à òdòa zaa sa'okiia gwe à bë:
À à kù! Ben à kè à dàa pì ghàghà, éé fô à kèko dero.

5 Ben sa'okii pì pàrakòré à túbu kwèè lán Dii dà Luda
gbé pìne à ò nà. **6** Ben kína bè Luda gbé pìne: N

agbaa kpáme Dii n Ludanε. Ñ wéε kεame le ma oo e à su a gbèn. Ben Luda gbē pì agbaa kpà Diine, ben à oo sù a gbèn lán a zili bà. ⁷ Ben kína bè Luda gbē pìne: Ñ mó wà gá ma bε wà pó ble, mé gba danne. ⁸ Ben à bè kína pìne: Baa tó n n auziki kpadoo kpàma, mé gányoro. Mé pó ble ke mà í mi guu kèro, ⁹ zaakε Dii bème màton pó ble kèro, màton í mi kèro, màton sɔ tá kɔn zé kè ma mɔoro. ¹⁰ Ben à zé pānde sè, èe zé kè à mɔo Beteli sé dɔro.

¹¹ Annabi zi kee kú Beteli gwe. Kè à néno sù, aɔ yã kè Luda gbē pì kè gwe zí beeεa tɔkè n denε kɔn yã kè à ò kínaneo píngi. ¹² Ben aɔ de n lá à bè: Zé kpareen à sè? Ben à néno zé kè Luda gbē kè bò Yudanɔ bùsun pì sè gɔgɔnε. ¹³ Ben à bénε: À gáari yime zaakinε. Ben aɔ yìnε aɔ à dì à kpeε. ¹⁴ Kè à pèe Luda gbē pizi, ben à à lè vεεna gbií lí gbáru. Ben à à là à bè: Luda gbē kè bò Yudanɔ bùsumn n ü? À wèala à bè: Mámbee! ¹⁵ Ben annabi zii pì bénε: Ñ mó wà gá ma bε, n pó ble. ¹⁶ À wèala à bè: Mé fɔ mà εara mà tányoro. Mé fɔ mà pó ble ke mà í minyo guu kèro, ¹⁷ zaakε Dii bème màton pó ble ke mà í mi kèro, màton sɔ tá kɔn zé kè ma mɔoro. ¹⁸ Ben annabi zii pì bénε: Annabin ma ü lán n bà. Malaika ke bé à Dii yã òme à bè mà péenzi mà sunyo ma bε, le n pó ble n í mi. Mɔde εgεεn annabi pì e too. ¹⁹ Ben Luda gbē pì εarao, à pó blè à bε à í mì. ²⁰ Gurɔ kè aɔ vεεna póbleezi, Dii yã sù annabi zii kè sùo pìa, ²¹ ben à wii lè Luda gbē kè bò Yudanɔ bùsun pìa à bè: Dii n Luda bè, lán n gi a yã mazi nà, néε yã kè à ònnε maro, ²² n εara n mɔ n pó blè n í mì guu kè à ònnε nton pó blenlo nton í minlo pì, weé n vīi kɔn n dezincoro. ²³ À póblena kɔn à íminao gbéra, annabi kè sùo pì

gàari yìne zaakia. ²⁴ Kè à dà zén, ben à kpàkū kōn mûsuo, mûsu pì à dè. À gè gò diena zén, ben zaaki kōn mûsuo gò zena à gè pìzi. ²⁵ Kè gbē kè aɔ̄e gëtēenɔ à gè è daena zén gwe kōn mûsu kè zezio, ben aɔ̄ gòa wà à baaru kpà wéte kè annabi zii pì kún guu. ²⁶ Kè annabi kè sùo pì à baaru mà, à bē: Luda gbē kè gì Dii yā mazin gwe. Ben Dii à kpà mûsua, à à è'ekɔ̄re à dè lán Dii òne nà. ²⁷ Ben à bē a néñone: À gòari yime zaakine. Ben aɔ̄ yìne. ²⁸ À dà zén, ben à gòa à à gè lè daena, zaaki kōn mûsuo zezi. Mûsu pì e gè pì sóro bensɔ èe zaaki pì è'ekɔ̄rero. ²⁹ Ben annabi pì Luda gbē pì gè sè à dì zaaki musu à sùo a bē wéten, le à gè ó dɔ à à vñi. ³⁰ Ben à à vñi a zñda miraweeñ, à ó dɔ à bē: Wāiyoo ma gbē! ³¹ Kè à à vñi à yāa, à bē a néñone: Tó ma ga, à ma vñi mirawee kè ma Luda gbē pì vñin à wa gè kpákɔ̄zi. ³² Zaake yā kè Dii dàne à ò Beteli sa'okii musu kōn tāakpe kè kú Samaria bùsu wéte tāagbāgbākianɔ é ke yāpura.

³³ Baa kōn beeëe Yeroboamu e kpëe li a yāzaakenanero, à èara à Isaraili bori píngi dìe tāagbāgbāki sa'orinɔ ū dɔ. Gbē kè aɔ̄ yezi wà gò tāagbāgbāki sa'orinɔ ūun à ní ké à ū. ³⁴ Durun kè tò wà Yeroboamu boriinɔ dûgu zò aɔ̄ yāa anduna guun gwe.

14

Annabi Ahia yā kè eé Yeroboamu lee ona

¹ Gurɔ beeëa gyāa Yeroboamu négɔ̄gbē Abia kù. ² Ben Yeroboamu bē a nañne: N fée ñ n zñda lié, le wàton n dɔ ma nɔ̄ ūro, ñ gá Silo. Annabi Ahia kú gwe. Àmbe à bëme mégɔ de Isarailinɔ kína ū. ³ N

burèdi sé mèn kuri kɔ̄n kàrancɔ̄ kɔ̄n zó tùuo, ñ gáone. Eé yã kè eé né pì lee onne. ⁴ Ben Yeroboamu nañɔ̄ kè le, à fée à gâa Silo à gè Ahia bε. Ahia wéé e guu e dɔ̄ro, zaake à zi kū à wéé gɔ̄ dāadāa. ⁵ Dii gñake à ò Ahiane kè Yeroboamu nañ né e gyâa kee, ben èe mɔ̄o le à yã gbekamma. N onε la, ñ onε la, zaake tó à mɔ̄, eé a zînda liennε gbë pânde ûme.

⁶ Kè Ahia à këse kîi mà, èe gëe kpén, à bë: N gë Yeroboamu nañ! Býyânzin n n zînda lîe lezi? Yã pâsñ Luda bë mà onne. ⁷ N gá ñ o Yeroboamunε, Dii Isarailinɔ̄ Luda bë, ámbe a n se n gbëno té, a n ke a gbë Isarailinɔ̄ dɔ̄n'aedee û. ⁸ A kpata bò Dauda boriinɔ̄ ɔzî, ben a n kpan, mɔ̄de ñ dë lán à zòbleri Dauda bâro, kè à yâdiènanɔ̄ kûna, à tézi kɔ̄n nòsseø do à yã kè á yezi kè. ⁹ N yã zaaa kè dë gbë kè aõ dònne aenɔla, n gaa n tâanɔ̄ kè n zîndane, mò kè ñ kâsa pînɔ̄, ben n kpëe lìare, n a pɔ̄o fë. ¹⁰ Beee yânzin é móñzi kpá n boriinɔzizi, é n gôgbëno kaate Isarailinɔ̄ guu zònɔ̄ kɔ̄n wéenene ñ píngi, é té sõ n bëea, lán wè té sõ zùgbôa nà ai à té kû à yâa píngi. ¹¹ Gbëenɔ̄ é n boriï kè aðé gaga wétenno só, bâancɔ̄ é n gbë kè aðé gaga sènnɔ̄ ble. Dii bé à ò le. ¹² Mmɔ̄n sõ nɔ̄gbë, ñ fée ñ tá bë. Tó n këse pëe wéte guu gô̄, né pì é ga. ¹³ Isarailinɔ̄ é à gè óo dɔ̄ wà à vîi. Yeroboamu boriinɔ̄ té ñ píngi, àmbe weé vîi ado, zaake àmbe ado kè Dii Isarailinɔ̄ Luda yã maaa èa Yeroboamu ua. ¹⁴ Dii é kína pânde die a gbë Isarailinonε. Àmbe eé Yeroboamu boriinɔ̄ dëde. Gbâa këa! Bóoo? Lemε, tiaaemε! ¹⁵ Dii é gò tɔ̄ Isarailinɔ̄, aðé gô lán kâba kè èe nigâa í guu bà. Eé Isarailinɔ̄ bœ bùsu maaa kè à kpà ñ dezinɔ̄ kèn à ñ fâakɔ̄a Yuflati baa kâa

kpa, kè aõ Asatore lí pëepree aõ Dii pcc fëone yänzi.
¹⁶ Eé Isarailinõ kpámma durun kè Yeroboamu kè à Isarailinõ dà à kenan yänzi.

¹⁷ Ben Yeroboamu naõ fée èe taa. Kè à kà Tiza, kè à këse zè kpëelea gõo, ben négogbé pì gà. ¹⁸ Wà à vñi, ben Isarailinõ ñò dò ní píngi lán Dii ò a zòbleri annabi Ahia gãzí nà. ¹⁹ Yeroboamu yã kpaaanõ kú Isarailinõ kínano gíayákénanõ takadan, zì kè à kànõ kõn à kíkeyänõ píngi. ²⁰ Yeroboamu kí blè wë baro aweeplaame. Kè à gà, ben à né Nadabu vëe à gbèn.

Yudanõ kí Reoboamu

²¹ Sulemanu né Reoboamun Yudanõ kína û. À kí blè a wë baplaa aweedodeemme, ben à kí blè Yerusalemu wë gero aweeplaa, wéte kè Dii sè Isaraili borí píngi wétenõ té le à tó gõ kúa. À da tón Naama, Amoni boríime. ²² Yudanõ yã kè Dii yeziroo kè, aõ à pcc fë de ní dezinõla ní píngi ní durun kè aõ kè yänzi. ²³ Aõ tâagbâgbâkiinõ bò ní zïndane sìsì lezí sânda píngi musu kõn lí bíta sânda píngi gbáruo, aõ gbènõ kõn líno pëepreeen. ²⁴ Baa se tâagbâgbâki kaaruano kú Isarailinõ bùsun gõgbènõ kõn nõgbènõ. Leme Isarailinõ borii kè Dii përmánnenõ dà zaaano sèe le píngi.

²⁵ Kí Reoboamu kíblena wë sçorodee guun Igipiti kí Sisaki mò à lèe Yerusalemu. ²⁶ À Dii ua auzikinõ kõn kíbe pñno nàkõ à vura sengbangó kè Sulemanu pìnõ sèe píngi. ²⁷ Ben kí Reoboamu sengbangó pìnõ gëe pì kõn mògotéo à nà a be dogari dñ'aeddeeno ní ñozí a be kpëele. ²⁸ Tó kína e gaa Dii ua, dogari pìnõ

ègõ sengbangó pìnc kúna. Tó aõ èara wà sù, aõè èara wà káé ní kpén.

²⁹ Reoboamu yã kpaaanç kõn yã kë à kènç píngi kú Yudanc kínanc gíayákénanç takadan.

³⁰ Reoboamu kõn Yeroboamuo ègõ zì kaa kõo gurç píngi. ³¹ Kë Reoboamu gà, wà à mira kpàkõzi kõn a dezinc pôo Dauda wéte. À da tón Naama, Amõni boriime. Ben à né Abia vèe à gbèn.

15

Yudanc kí Abia

¹ Nebati né Yeroboamu kíblena wè baro plaa-saidee guun Abia gò Yudanc kína ü ² à kí blè Yerusalemu wè aagõmè. À da tón Maaka, Abusalomu boriime. ³ À durun kë a dee kènç kë píngi, èe a zïnda kpá Dii a Ludaa lán a dezi Dauda báro. ⁴ Môde Dauda yänzin Dii à Ludaa tò à bori kí blè Yerusalemu, à à borii pi dîe à gëe ü à tò Yerusalemu gbääa è. ⁵ Zaake Dauda yã kë Dii yezi kë, èe gí yã kë Dii dîenç maziro ai a wëndi lén, tó èe ke yã kë à kë Iti bori Uriane baasiro.

⁶ Abia kõn Yeroboamuo ègõ zì kaa kõo ai Abia wëndi lén. ⁷ Abia yã kpaaanç kõn yã kë à kènç píngi kú Yudanc kínanc gíayákénanç takadan. ⁸ Kë à gà, wà à vñ Dauda wéte, ben à né Asa vèe à gbèn.

Yudanc kí Asa

⁹ Isarailinc kí Yeroboamu kíblena wè barodee guun Asa gò Yudanc kína ü, ¹⁰ ben à kí blè Yerusalemu wè baplaa awëedo. À dazi tón Maaka, Abusalomu boriime. ¹¹ Kí Asa yã kë Dii yezi kë lán a dezi Dauda bà. ¹² À pè tâagbâgbâki kaaruanc

a bùsun, ben à tāa kè a dezinc kēnō kwè píngi.
 13 Baa se à a dazi Maaka bò kpatan, kè à Asatoré lí gina pèè yānzi. Kí Asa lí pì zì à té sɔ̄a Kidironu guzuren. 14 À a zīnda kpà Dii ai a wèndi lén, mōde èe tāagbāgbākii kè wà bònō gbororo. 15 À vura kōn kondogio kōn pó pānde kè api kōn a deo dìe Dii pó ūnō sèe à kàe Dii ua.

16 Asa kōn Isarailinō kí Baasao ègō zì kaa kōo ai ní kíblena gurōlen. 17 Baasa bé à gāa à lèe Yudanō bùsua, ben èe bīi boo à ligia Ramazi, le gbēke tón bō ke à gē Yudanō kí Asa bùsunlo yānzi. 18 Ben Asa kondogi kōn vura kè gō Dii ua làasinnō sèe kōn pó kè kú a bē làasinnō, à nà a ìbanōne ní ɔzī, ben à ní zī Damasiku, Siria bùsu kí Benadada, Tabirimō né, Ezīj dio kiia à bē: 19 Wà lēdole ke lán ma de kōn n deo kè nà yā. À kondogi kōn vuraon yè. N lēdole kè ní vī kōn Isarailinō kí Baasao gbororo, le à gumala kōn a zìkpēenō. 20 Ben Benadada lēdole kè kōn Asao à a zìkpēenō gbàre a᷑ gāa wà lèe Isaraili wétenōa. A᷑ Iyona sì kōn Danio kōn Abeli Bétemakao kōn Genesareti guuo kōn Nafatali boriiñō guuo dō píngi. 21 Kè Baasa à baaru mà, ben à bīibona Ramazi tò à tà Tiza. 22 Ben kí Asa kpàakpa kè Yudanōne ní píngi, èe gbēke tē boro à bē, a᷑ Rama gbēnō kōn lí kè Baasa e bīi boooñō sée. Ben à bīi bòò à lìga Geba kè kú Beyāmi boriiñō guuzi kōn Mizipao. 23 Kí Asa yā kpaaanō kú Yudanō kínanc gīyākēnanō takadan, à négōgbēkēyāñō kōn yā kè à kēnō píngi kōn wéte bīi kè à bònō. Kè à zi kù, gyāa à kù a gbálançā. 24 Kè à gā, wà à mira kpàkṣi kōn a dezinc pōo a desi Dauda wéte, ben à nē Yosafata vèe à gbèn.

Isarailinɔ kí Nadabu

²⁵ Yudanɔ kí Asa kíblena wɛ̄ plaadee guun Yeroboamu né Nadabu kè Isarailinɔ kína ũ à kí blè wɛ̄ plaame. ²⁶ À yã kè Dii yeziroo kè kè à zè kɔn yã kè a dee kè à Isarailinɔ dà durun guuo. ²⁷ Ahia né Baasa, Isaka borì lé kpàkɔsɔzi gurɔo kè àpi kɔn Isarailinɔ e ligaa Filisitini wéte Gibetɔzi, ben à à dè gwe. ²⁸ À à dè Yudanɔ kí Asa kíblena wɛ̄ aagɔdee guumε, ben à vɛ̄ à gbèn. ²⁹ Kè à nà kíblenaa, ben à Yeroboamu boriinɔ dèdè ná píngi, èe ná gbèke tóro, à ná káate lán Dii ò a zòbleri Ahia, Silo gbè gází nà. ³⁰ Yã pì kè le durun kè Yeroboamu kè yänzi, kè à Isarailinɔ dà à kénan à Dii Isarailinɔ Luda pɔɔ fèone. ³¹ Nadabu yã kpaaanɔ kɔn yã kè à kénɔ píngi kú Isarailinɔ kínanc gñayákénanc takadan. ³² Kí Asa kɔn Isarailinɔ kí Baasao zì kà kɔn ai ná kíblena gurɔlemme.

Isarailinɔ kí Baasa

³³ Yudanɔ kí Asa kíblena wɛ̄ aagɔdee guun Ahia né Baasa kè Isarailinɔ kína ũ. À kí blè Tiza wɛ̄ baro aweesiigɔ. ³⁴ À yã kè Dii yeziroo kè, kè à zè kɔn Yeroboamu yákénao kɔn dūrun kè à Isarailinɔ dà à kénan-o.

16

¹ Dii yã sù Anani né Yehua, ben à yã ò Baasanɛ à bë: ² Ma n bɔ́ bùsutin, ma n ke ma gbè Isarailinɔ dɔn'aedee ũ, ben n ze kɔn Yeroboamu yákénanc n ma gbè Isarailinɔ dà durun guu, ben aɔ́ durun pìnɔ ma pɔɔ fè. ³ Mmɔn kɔn n boriinɔ, mé a dùgu zɔmɛ sa. Mé ke n uane lán má kè Nebati né Yeroboamu uane nà. ⁴ Gbènɔ é n gbè kè aɔé gaga wéte guunɔ só, bāanɔ é n gbè kè aɔé gaga sènnɔ ble. ⁵ Baasa

yã kpaaano, yã kë à këno kõn à négõgbëkeyãno kú Isarailino kínano gíayákénenanø takadan. ⁶ Kë Baasa gá, wà à vñi Tiza, ben à né Ela vñee à gbèn.

⁷ Dii yã pì ò Baasane kõn a boriinø annabi Yehu, Anani né gãzí, yã zaaa kë à kë à Dii pøo fèone lán Yeroboamu boriinø kë nà yänzi kõn Yeroboamu borii kë à nì kaateno yão dø.

Isarailino kí Ela

⁸ Yudanø kí Asa kíblena wè baaascooro aweeedodee guun Baasa né Ela kë Isarailino kína ü à vñee Tiza wè plaa. ⁹ À ibanc do Zimirin à ssgorono kpadoo gbënsi ü, ben à lé kpàkõssziñyo. Gurø kë í Ela kù a begwari Aza kpén zaa Tiza, ¹⁰ ben Zimiri gë à à dè Asa kíblena wè baaascooro aweeplaadee guu, ben à vñee à gbèn. ¹¹ Kë à kí blè gõ, ben à Baasa boriinø dède nì píngi, èe gõgbë ke tó à daneno ke à gbënnanø téro. ¹² À Baasa borii pìnø kàate nì píngime, lán Dii ò annabi Yehu gãzí nà. ¹³ Baasa kõn a né Elao Dii Isarailino Luda pøo fène durun kë aõø kë tää pãpãano yã musu, ben dø aõ Isarailino dà à kenan yänzi. ¹⁴ Ela yã kpaaano kõn yã kë à këno píngi kú Isarailino kínano gíayákénenanø takadan.

Isarailino kí Zimiri

¹⁵ Yudanø kí Asa kíblena wè baaascooro aweeplaadee guun Zimiri kí blè Tiza gurø sweeplaa. Gurø beeee Isaraili zìlkpeenø bùra kú Filisitini wéte Gibetõ sae. ¹⁶ Kë zìlkpeee pìnø mà Zimiri lé kpàkõss kõn gbëno kínazi à à dè, ben aõ nì dñ'aede Òmiri kà Isarailino kína ü nì bùran gwe gõ. ¹⁷ Ben Òmiri kõn Isaraili zìlkpeenø fée Gibetõ aõ gáa

wà lìga Tizazi. ¹⁸ Kè Zimiri è a᷑ a wéte siawa, ben à dìdi à gè a bę kpédidikɔana musun à té sɔ̄a, ben à té kù, à gà ¹⁹ durun kè à kè yānzi. À yā kè Dii yeziroo kè kè à zè kɔ̄n Yeroboamu yākēnao. À durun kè, ben dɔ̄ à Isarailinɔ dà à kēnan. ²⁰ Zimiri yā kpaaanɔ kɔ̄n lé kè à kpàkɔsɔ̄nyo Elazio kú Isarailinɔ kínancɔ gñayākēnanɔ takadan.

Isarailinɔ kí Ḍmiri

²¹ Isarailinɔ kpàate leo plaa. A᷑ kpadoonɔ yezi wà Ginati né Tibini ká kí ū, n̄ kpadoonɔ sɔ̄ Ḍmiri. ²² Kè gbë kè a᷑ zè kɔ̄n Ḍmirionɔ gbääa dè gbë kè a᷑ zè kɔ̄n Ginati né Tibinionɔla, ben wà Tibini dè, Ḍmiri kí blè. ²³ Yudanɔ kí Asa kíblena wè baaakuri aweeedodee guun Ḍmiri kè Isarailinɔ kína ū, à kí blè wè kuri aweeplaa. À kè Tiza wè sweedo, ²⁴ ben à Samaria s̄is̄i lù Səmaa kɔ̄n kondogio kiloo baaagɔ akuri, ben à wéte kàea à tó kpàne Samaria kè Səma bé à s̄is̄i pì vī yā yānzi. ²⁵ Ḍmiri yā kè Dii yeziroo kè à durun kè dè gbë kè a᷑ dònɛ aenɔ pòla n̄ píngi. ²⁶ À zè kɔ̄n Nebati né Yeroboamu yākēnao píngi. À Dii Isarailinɔ Luda pɔ̄ fènɛ kɔ̄n durun kè à kè tāa pāpāanɔ yā musuo à Isarailinɔ dà à kēnan dɔ̄. ²⁷ Ḍmiri yā kpaaanɔ kɔ̄n yā kè à kēnɔ kɔ̄n à négɔgbëkeyanɔ kú Isarailinɔ kínancɔ gñayākēnanɔ takadan. ²⁸ Kè à gà, wà à v̄li Samaria, ben à né Ahabu v̄ee à gbèn.

Isarailinɔ kí Ahabu

²⁹ Yudanɔ kí Asa kíblena wè baplaa plaasaidee guun Ḍmiri né Ahabu kè Isarailinɔ kína ū à kí blè Samaria wè baro aweeplaaamɛ. ³⁰ À yā kè Dii

yeziroo kè de gbē kè aṣ dòne aenɔ póla ní píngi.
31 À zéna kɔn Nεbatì né Yeroboamu durunkεnao e
 kεnε yāke ūro, ben à Sidōdeenɔ kí Etabaali nénɔgbē
 Yezεbeli sè nɔɔ ū, ben à nà Baali tāagbāgbānaa,
 ègɔ kueenε. **32** À kpé bò Baaline Samaria, ben à à
 gbāgbākii pèe kpé pì guu. **33** À Asera lí pèen dɔ à èara
 à Dii Isarailinɔ Luda pɔɔ fènε de Isarailinɔ kína kè aṣ
 dòne aenɔ póla ní píngi.

34 Ahabu gurɔɔan Beteli gbē Iyeli Yεriko kèkε à
 kàε. Kè à à bɔɔ õe dàe, ben à négbɔgbē káaku Abiramu
 gá. Kè à à zé gbànɔ pèe, ben à né záade Segubu gá
 lán Dii ò Nuni né Yosua gází nà.

17

Gbáa kānkānanɔ annabi Ilia gwana

1 Tisibε gbē Ilia bò a bε Giliada bùsun à gáà à
 Ahabu lè à bè: Kɔn Dii Isarailinɔ Luda kè mée dɔɔzi
 kuunao, zaa wè kèa kpíi é kpáro, lou é maro, séde
 gurɔ kè má ò baasiro.

2 Ben Dii yā sù Iliaa à bè: **3** Ñ fεe ní gá ḥfántεbɔε
 kpa, ní ute Kεriti swawεen Yoda baa kāa kpa. **4** Négbɔ
 swaa pì í mii. Má dìe gbáa kānkānanɔne aṣgɔ n
 gwaa gwe. **5** Ben à gáà à kè lán Dii òne nà, à vεe Kε
 riti swawεen Yoda baa kāa kpa. **6** Gbáa kānkānanɔ
 ègɔ mɔɔne kɔn buredio kɔn nòbɔ kɔngɔ kɔn uusieo,
 ben ègɔ swaa pì í mii.

Zarefa gyaanɔ Ilia gwana

7 Gurɔ plaaa gbera swaa pì í bàba kè lou e ma bùsu
 pìnlo yānzi. **8** Ben Dii yā sùa à bè: **9** Ñ fεe ní gá Zarefa
 Sidō bùsun, n̄gɔ kú gwe. Ma gyaanɔ ke dìe àgɔ n
 gwaa gwe. **10** Ben à fεe èe gaa Zarefa. Kè à kà wéte

pì saε, à gyaancɔ ke lè, èe yàka wεε gwe. Ben Ilia lé zu gyaancɔ pìzi à bɛ: Ná gó móme kɔn ío, baa féte, mà mi. ¹¹ Kè èe gaa tɔ, Ilia èara à lé zùzi à bɛ: Ná móme kɔn buredi kusuo dɔ. ¹² Ben nɔgbɛ pì bène: Kɔn Dii n Luda kuunao, baa buredi má vĩro, séde wíslitɔ kū doo kè gɔ gbaka guu kɔn nòsio féte tùu guu baasiro. À yàkan méε wεε kɛ, le mà tá bɛ mà póblee kεo, wà ble kɔn ma néo wàgɔ ga dāa. ¹³ Ben Ilia bène: Nton tó vĩa n kúro. Ná gó ke lán n̄ ò nà, móde n̄ buredi kεo féte n̄ móome gĩa, né gbasa n̄ n pó ke kɔn n̄ néo. ¹⁴ Zaake Dii Isarailinɔ Luda bɛ, wíslitɔ gbaka pì égɔ da koriro, bensɔ nòsi é yãa tùu pìnlo ai gurɔ kɛ eé tó lou ma bùsu pìn. ¹⁵ Gyaancɔ pì gàa à kɛ lán Ilia òne nà, ben póblee mómma ai gurɔ ügbangba, àpi kɔn a bεdeenɔ kɔn Iliao. ¹⁶ Wíslitɔ e yãa gbaka pìnlo, bensɔ nòsi e yãa tùu pìnlo, lán Dii ò Ilia gází nà.

¹⁷ Beee gbɛra nɔgbɛ bεdee pì né e gyãa kεe. Kè gyãa gbääa kpà maamaa, ben à wɛndi bɔ. ¹⁸ Ben nɔgbɛ pì bɛ Iliane: Luda gbɛ, bó bɛ à wa ka kɛ n mɔmazii? N mɔ ma durun dɔ Ludan le à ma né dε yãnzin yó? ¹⁹ Ben Ilia bène: N n né pì kpáma. Ben à né pì sì nɔgbɛ pì cɔzí à dìdio kpé musu guu kɛ à pítan. À à dàe a gádoa gwe, ²⁰ ben à wii pɛ Diizi à bɛ: Dii ma Luda, mibe n̄ tò gyaancɔ kɛ ma pita à bɛ né gà n posiaa kpàzi? ²¹ Ben à dàe à a zínda pòro négɔgbɛ pìla gèn aagɔ à wii pɛ Diizi à bɛ: Dii ma Luda, n̄ tó à wɛndi èara à su à mè guu. ²² Dii Ilia wiipena mà, ben wɛndi èara à sù né pìa à fɛe. ²³ Kè Ilia négɔgbɛ pì sè à pítao, à gɛo kpén, ben à à kpà à daa à bɛ: N gwa, n né pì wɛndi sù! ²⁴ Ben nɔgbɛ pì bɛ Iliane: Má dɔ sa kɛ Luda gbɛn n ū. Dii yã kɛ bɔ n lén né yãpuraamɛ.

18

Ilia kɔ̄n Obadio

¹ À gurɔ̄ plaaa kè, ben Dii yã sù Iliaa lousaiwẽ aagɔ̄dee guu à bè: Ñ gá ñ n zĩnda ɔdɔ̄a Ahabune, mé tó lou ma à bùsun. ² Ben Ilia fɛ̄e èe gaa a zĩnda ɔdɔ̄a Ahabune.

Kè dekaa gbãaa kpà Samaria, ³ ben Ahabu a bɛ̄gwari Obadia sisi. Obadia pì sɔ̄o Dii vĩ maa-maa. ⁴ Kè Yezebeli e Dii annabino dede yã, ben Obadia ñ gbẽkenɔ̄ sèe gɔ̄on basɔ̄ro à ñ úte gbèwεenɔ̄ guu gɔ̄on baplaa akurikuri, ben à ñ gwá kɔ̄n pɔ̄bleeo kɔ̄n ío. ⁵ Ben Ahabu bè Obadiane: Wà dɔ̄dɔ̄ guuzi wà gá íbɔ̄kiinɔ̄ kɔ̄n swaweeñɔ̄n píngi. Wègɔ̄ dɔ̄ro ke wé sè e wà kpá wa sɔ̄nɔ̄a kɔ̄n wa bãagãsɔ̄nɔ̄. ⁶ Ben aɔ̄ guu kpàate, aɔ̄ baade a zé sè. ⁷ Kè Obadia tɛ̄na, ben aɔ̄ kpàkɔ̄a kɔ̄n Iliao. À à dɔ̄, ben à dàe a puua à bè: Ma dii Ilia, m̄be gweó? ⁸ Ilia wèàla à bè: Mámbee! Ñ gá o n diine má kú kè. ⁹ Ben Obadia bè: Bó taarin má kè, kè née mamɔ̄ma n zòbleri naa Ahabune a zĩ à ma dε̄e? ¹⁰ Má sì kɔ̄n Dii n Ludao borì ke bùsu kee kuu kè ma dii gì gbẽnɔ̄ zímma wà n wetenziro. Tó wà bè ñ kú gwero, è tó aɔ̄ ladame. ¹¹ Ben née oome dɔ̄ mà gá mà o ma dii Ahabune kè ñ kú kɛ̄? ¹² Tó ma da zén, mégɔ̄ dɔ̄ guu kè Dii Nini é n sé à tányoro. Tó ma gaa má ò Ahabune, tó à m̄ò èe n ero, eé ma dε̄mε. Mamɔ̄ma n zòbleri sɔ̄ má Dii vĩ zaa ma ðwazikégurɔ̄mε. ¹³ Ma dii Ilia, kè Yezebeli e Dii annabino dedee, née yã kè má kè maroo? Mámbe ma ñ gbẽkenɔ̄ sèe gɔ̄on basɔ̄ro, ma ñ úte gbèwεenɔ̄ guu gɔ̄on baplaa akurikuri, ma ñ gwá kɔ̄n pɔ̄bleeo kɔ̄n ío. ¹⁴ Ben n bème dɔ̄ mà gá mà o ma dii Ahabune

ní kú këó? Eé ma dëee. ¹⁵ Ben Ilia bë: Má sì kɔn Dii Zìkpède kë méé dɔɔzio, mé ma zǐnda ɔdɔane gbàa sa.

Ilia kɔn Baali tāagbāgbārinɔ Kameli kpíii musu

¹⁶ Ben Obadia gàà à dà Ahabule à yã pì òne, ben Ahabu gàà da Iliale. ¹⁷ Kè Ahabu Ilia è, à bëne: Isarailinɔ bùsu dèri, mbe gweó? ¹⁸ Ben Ilia bë: Èe kë mámbe ma Isarailinɔ bùsu dèro, mbe kɔn n de bëdeenɔ ámbe á dè, zaake a pã kpà Dii yâdiennanzi a dɔ Baalizi. ¹⁹ N̄ Isarailinɔ sísi í píngi, wà dakɔrɛ Kameli kpíii musu ledo kɔn Baali tāagbāgbāri gɔɔn wàa plaa kpé baplaa akuri kɔn Asera tāade gɔɔn wàa plaaa kè aɔè pò ble kɔn Yezzelionɔ.

²⁰ Ahabu Isarailinɔ sìsi í píngi, ben à tāadee pìnɔ kàkɔ Kameli kpíii musu. ²¹ Ben Ilia sɔ gbénɔzi à n̄ lá à bë: A laasuu égɔ kpaatena ai bɔremɛ? Tó Dii né Ludame, à tézi. Tó Baalime sɔ, à tézi. Aɔœ yâke siàlaro, ²² ben Ilia bëné: Dii annabino té mámbe ma gɔ mado. Baali tāagbāgbārinɔ sɔ, gɔɔn wàa plaa kpé baplaa akurime. ²³ À zùswareenɔ kpáwa mèn plaa, tāadee pìnɔ à mèn doo sé aɔ zɔzɔkɔrɛ wà ká yàkala, aɔton té naaro. Mamɔma sɔ, mé à doo keke mà ká yàkala, mé té naa sero. ²⁴ Aɔmɔnnɔ é Baali sísi, mamɔma sɔ mé Dii sísi. Aɔ gbé kè mà, ben à sù téo, àmbe Luda ũ. Ben baade píngi bë: Yã maaamɛ! ²⁵ Ben Ilia bë tāadee pìnɔne: À zùsware mèn doo sé à keke káaku, zaake ámbe á pari. À a tāa sísi, mode àton té naaro. ²⁶ Ben aɔ zùswaree kè wà kpàmma sì aɔ këke, ben aɔœ Baali sisii zaa kɔngɔ ai ɔfántɛ gàà káo mìdangura. Aɔœ ɔ wää, aɔœ ligaa sa'okii kè wà bòzi, aɔœ bee: Baali, né yã mawaroo? Baa kɔn beeee aɔœ yâke maro, èe yã maámaro. ²⁷ Kè

ɔfántē kà mìdangura, ben Ilia e n̄ lalandi kεε à bè: À wii lé gbāa à kaara, à dε diime gwεε! Ke à laasuu tà gu pāndeame. Ke à gāa bīikpēe kεmε. Ke à gāa wéteame. Ke èe ii oome, ben ée à vuroo? ²⁸ Ben aɔ̄e wii lee kōn kòto gbāaao, aɔ̄e n̄ zǐnda lilii kōn fēedaaao kōn sário lán aɔ̄ kō dō nà, ai aru e plaa n̄ mèa. ²⁹ Kè ɔfántē gò mià, ben aɔ̄e yā yaa ai sa uusie ogurɔ̄ gāa à kào. Baa kōn bee eo èe yāke síñlaro, èe yā mam̄maro, èe swā kpáñziro.

³⁰ Ben Ilia bè pariine: À sōmazi kè! Kè aɔ̄ sɔ̄zi n̄ píngi, ben à Dii gbāgbākii kè gbòro kèkε èe boo. ³¹ À gbè sèse mèn kuri awεεplaa Yakubu boriinɔ̄ pari lén. Yakubun Dii yā òne yā à bè wàgæe bene sa Isaraili. ³² Kè à Dii gbāgbākii pì bò, ben à wèe yɔ̄ à lìgazi. Wèe pì kà à í sí lita gεro. ³³ À yàka kà sa'okii pìla, à zù pì zɔ̄zɔ̄kɔ̄rε à kà yàka pìa à bè: À í tó lo siigɔ̄, é ká sa'opɔ̄ pìa kōn yàka pìo. ³⁴ Kè aɔ̄ tò, ben à bè: À εara à tó dɔ̄. Kè aɔ̄ tò, ben à bè: À εara à tó à ke gèn aagɔ̄. Ben aɔ̄ tò ai gèn aagɔ̄. ³⁵ Í pì bàà lè à lìga sa'okii pìzi ai wèe pì pà. ³⁶ Sa uusie ogurɔ̄ ben annabi Ilia sɔ̄zi à bè: Dii, Ibraï kōn Isaakuo kōn Isarailio Luda, n̄ tó wà dō gbàa kè mbe Isarailinɔ̄ Luda ū bensɔ̄ n̄ zòblerin ma ū, méé yā kè kεε kè mbe n̄ ma dan yānzi. ³⁷ N̄ yā mama Dii! N̄ yā mama, le gbε kènɔ̄ e wà dō kè Dii, mbe n̄ Luda ū bensɔ̄ n̄ n̄sε lieñne le aɔ̄ εara wà summa. ³⁸ Ben Dii té sù sa'obɔ̄ pìa kōn yàkao kōn gbènɔ̄ kōn bùsuo, aɔ̄ té kū, ben í kè kú wèe pìn bàba. ³⁹ Kè gbènɔ̄ è, ben aɔ̄ dàe n̄ puua wà bè: Diime Luda ū! Diime Luda ū! ⁴⁰ Ben Ilia dàñne à bè: À Baali tāagbāgbāri pìnɔ̄ kūkū, aɔ̄ gbεke tón pitiaguro. Kè wà n̄ kūkū, ben Ilia gāañyo

Kisō guzuren à n̄ dēde gwe.

⁴¹ Ilia bē Ahabune: N̄ gá pó ble n̄ í mi, zaake ma lou kīi mà dō. ⁴² Ben Ahabu gāa pó ble à í mi. Ben Ilia dīdi à gāa Kameli mīsīntēa à vēe à mī kā tú. ⁴³ À bē a zīkerine: N̄ gá guu gwa ísiaa kpa. Ben à gāa à gwà. Kē à sū à bē: Pókee kú gwero. Ben Ilia bēne à eara à gá gwa dō, ben à gāa le ai gēn swēeplaa. ⁴⁴ À gēn swēeplaa deeo zīkeri pì bē: Ma lou sēeda è seteegē lán ola bà, èe fēee ísiaala. Ben Ilia bēne: N̄ gá n̄ o Ahabune à sōgoro dō sōnoa à gēn à pita kpiiia ai lou gō gá à dādā. ⁴⁵ Lou e sisii busēbusē, zāga'īa fēee, ben lou mà maamaa. Ahabu kú sōgoron, èe taa Yezerili. ⁴⁶ Dii gbāaa mò Iliaa, ben à a utadaa kàkakōa à kū, à bàa lè à Ahabu kē ai à gāa káo Yezerili.

19

Dii ya'ona Iliao Orēbu

¹ Ben Ahabu yā kē Ilia kē tōkē Yezēbelinē píngi, lán à tāadee pīnō dēde nà kōn fēedao n̄ píngi. ² Ben Yezēbeli lēkpāsā kē Ilianē à bē: Ai zia mōndaa'i, tō mēe kenne lán n̄ kē tāadeenōnē nāro, tāanō yā kēmē pāsīpāsī! ³ Ben vīa Ilia kū, ben à fēe à bàa sī à a zīnda mibōkii wēte. Kē à kā Bēseba, Yudanō bùsun, gwen à a zīkeri tōn, ⁴ ben à tāa ò gbāan gurō do. À gāa à vēe sē lí gbāru, ben à adua kē à e à ga à bē: Dii, yā kēkii mōma le. N̄ ma wēndi sē gō, zaake má dē ma dezinçlaro. ⁵ Ben à dāe èe ii oo sē lí pì gbāru.

Èe gī kero ben malaika mò à o kēa à bē: N̄ fēe n̄ pó ble. ⁶ Kē Ilia guu gwà, ben à kāra aasana è kōn í

tùuo kaεna a mìzi. Ben à pó blè à í mì à èara à dàε. ⁷ Dii Malaika èara à mò à gèn plaadeeo, à o kèa à bë: N fée ñ pó ble, zaake tá gbàan née mɔ o. ⁸ Ben à fée à pó blè à í mì. Póblee pì tò à gbääa è, ben à táa ò gurɔ baplaa fääntë kõn gwääviñ ai à gäa à kà Luda kpiii kè wè be Orëbua. ⁹ Ben à gè gbèwëen à i gwe, ben Dii yã sùa à bë: Ilia, bón née kee kë? ¹⁰ À wèàla à bë: Dii Luda Zìkpède, ma làakari fée maamaa, zaake Isarailinɔ pã kpà n bà kuunañyo yäzi, ben aɔ n gbägbäkiinɔ gbòro aɔ n annabino dède kõn fëedaao. Mámbe ma gɔ mado, ben aɔce ma wëe se. ¹¹ Ben Dii bë: N bɔ ñ gá ze ma aε kpiii musu, mé gëte n aε.

Zàga'ña gbääa fée, èe kpiii pìnɔ paraa èe gbènɔ wiwii Dii aε, mòde Dii kú ũa pì guuro. Ûa pì gbera tɔtë nìgänigä, mòde Dii kú tɔtë nigänigâna pì guuro. ¹² Tɔtë nigâna pì gbera ben té bò, mòde Dii kú té pì guuro. Té pì gbera ben kòto busé bò tεεe. ¹³ Kè Ilia kòto pì mà, à a utadaa kù a wéela. Ben à bò à gäa à zè gbèwëe pì léa, à mà wà bëare: Ilia, bón née kee kë? ¹⁴ À wèàla à bë: Dii Luda Zìkpède, ma làakari fée maamaa, zaake Isarailinɔ pã kpà n bà kuunañyo yäzi, ben aɔ n gbägbäkiinɔ gbòro aɔ n annabino dède kõn fëedaao. Mámbe ma gɔ mado, ben aɔce ma wëe se. ¹⁵ Ben Dii bëne: N εara ñ tá Damasiku gbáan. Tó n ka gwe, ñ Azaili ká Sirianɔ kína ũ, ¹⁶ né Nimisi dio Yehu ká Isarailinɔ kína ũ, né Abeli Meɛla gbë Safata né Elisa ke n gëe ũ annabi ũ. ¹⁷ Gbë kè bò Azaili fëedaalézï, Yehu bé eé à dε. Tó à bò Yehu fëedaalézï sɔ, Elisa bé eé à dε. ¹⁸ Baa kõn beeëo má Isarailinɔ kúna gɔɔn bɔrɔ swëeplaa, kè aɔ gbëkee e kúε Baaline à lé pëaro.

Elisa sisina

19 Ben Ilia f  e à b   gwe à g  à à Safata né Elisa l  , èe bú wii k  n z  n   swaaro kuri aw  eplaa. Àmbe à té z   swaaro kp  e  deezi. Ben Ilia s  zi à a gyaba g   à d  àla. **20** Ben Elisa a z  n   t   gwe à bàa l   à b   à té Ilia kp  e, ben à b  ne: N t   mà g   lé za ma de k  n ma daoa g  a, m   g  basa mà mó mà t  nzi sa. Ben Ilia b  ne: N g   à s  ara à su. Asa n   d   y   k   má k  enn  . **21** Ben Elisa s  ara à g  à à a z  n   k  t   kp   à té l   k  n a z   swaaro gb  ngoo, ben à z   p  n   n  b   f  fu k   à kp   g  b  n  a a  n   s  . Ben à b   à t   Iliazi, à g   à plaadee ū.

20

Benadada kōn a zìkpeenɔ ligana Samariaizi

¹ Siria kí Benadada a zìlkpeenɔ kàkɔá n píngi. Kí gɔɔn baaakuri aweeplaaanɔ kúo kɔn n sɔnɔ kɔn n sɔgoronɔ. Ben aɔ̄ gáa wà ligá Samariazi aɔ̄ lèea. ² Ben à gbénɔ zì Ahabua wéte guu à bë: Ma Benadada ma bë, ³ n kondogi kɔn n vurao gɔ̄ ma pó ū. N nɔ̄ maaanɔ kɔn n né maaanɔ gɔ̄ ma pó ū dɔ. ⁴ Ben Isarailinɔ kína bë: Ma dii kí, mapi kɔn pó kè má vñinɔ gɔ̄ n pó ū píngi lán n ò nà. ⁵ Ben Benadada èara à gbénɔ zìa dɔ à bë: Ma Benadada ma gbénɔ zì ma n kondogi kɔn n vurao kɔn n nɔnɔ kɔn n nénɔ làamma. ⁶ Zia mɔndaa'i mé ma gbénɔ zímma aɔ̄ n bee kpoke kɔn n gbénɔ beeñɔ, aɔ̄ a pó bëedeenɔ sée wà suome píngi. ⁷ Ben Isarailinɔ kína a bùsu gbénsinɔ sisi n píngi à bëéne: Á è lán èe ma lé weteeeo nà? Kè à gbénɔ zìma, à ma nɔnɔ kɔn ma nénɔ kɔn ma kondogio kɔn ma vurao làma, méé gílonero. ⁸ Ben

gbënsi pìnc kõn gbë kpaaanc bëne: Nton à yã maro, nton wenero. ⁹ Ben à bè Benadada zìrinçne: À gá à o ma dii kíne, pó kè à là mamoma a zòbleria kákun mé ke. Pó kè à làma zää këkiin mé kero. Ben zìri pìnc èara wà gàa Benadadaa kõn lékpásä pìo. ¹⁰ Ben à èara à gbënc zì Ahabua dɔ à bè: Tó Samaria bùsuti gò à kà kè ma gbënc e à kókó òkú doodo, tâanc yã këme pásipásí! ¹¹ Ben Isarailinc kína bè: À gá à one, gbë kè èe zìka'uta daa tón ña dã lán gbë kè uta pì bò à kàe bàro. ¹² Kè Benadada yã pì mà gurco kè èe í mii kõn a kína daanc ní bisakutaanc guu, ben à bè a gbëncne aõ soru ke. Ben aõ gàa soru ke.

Ahabu zìblena Benadadaa

¹³ Annabi ke mò à Isarailinc kí Ahabu lè à bëne: Dii bè, n zìkpé parii këgweenç èó? É n nanne n õzí gbàa, négs dõ kè ámbe Dii û. ¹⁴ Ben Ahabu à là à bè: Dé bé eé beee kee? À wèala à bè: Dii bè, n bùsu gu gbënsinc òwazi zìkarinc bé wé ke. Ben Ahabu à là dɔ: Dé bé eé na zìa kákkuu? À wèala à bè: Mbee! ¹⁵ Ben Ahabu gu gbënsinc òwazi zìkari pìnc kákõa gõnc wàa do kpé baaakuri aweeplaa. Ben à a zìkpéenç kákõa ní píngi, aõ kè gõnc bɔrɔ sweeplaa. ¹⁶ Aõ fée wéten ñfánteo di mìdangura, gurco kè í e Benadada kõn a kína daa pìnc dee ní bisakutaanc guu. ¹⁷ Ben gu gbënsinc òwazi zìkari pìnc bòe kákku. Ben Benadada zìrinç gàa wà òne, gbënc e bɔrɔ Samaria. ¹⁸ Ben Benadada bè: Tó aafian aõce mɔɔn yoo ke kõn zìo, à n kükü bëe. ¹⁹ Kè gu gbënsinc òwazi pìnc bò wéte guu, zìkpéenç té ní kpëe, ²⁰ ben aõ baade a ibee dè. Kè Sirianc lèkõa, ben Isarailinc

pèm̄ma, ben Siria kí Benadada kōn a sōde ken̄ b̄àa sì wà n̄ kē sō musu. ²¹ Ben Isarailin̄ kína b̄ò à ḡàa à sōdeeno kōn sōgorodeeno dède à Sirian̄ ásaru k̄è maamaa. ²² Annabi p̄i èara à m̄ò à Isarailin̄ kína lè à b̄è: N̄ n̄ z̄ikp̄eeno kaara ñḡo kú kōn soruo, zaake tó S̄etānt̄ k̄à, Sirian̄ kína é èara à mó l̄éemma d̄.

²³ Ben Sirian̄ kína iban̄ b̄ène: Isaraili tāan̄ né s̄is̄i tāan̄m̄. Beee yānzin a᷑ gbāaa d̄ewalazi. Tó wée z̄i kaañyo gusararaan, wa gbāaa éḡo d̄eñla. ²⁴ N̄ n̄ kína daan̄ lendee kpá, né d̄on'aede pānden̄ diedié n̄ gb̄en. ²⁵ Séde n̄ z̄ikp̄eeno kōn n̄ s̄on̄ kōn n̄ s̄ōgoron̄ ḡo pari lán káakup̄o k̄è n̄ korazin̄ b̄à, wé z̄i káñyo gusararaan, wa gbāaa éḡo d̄eñla. Kína n̄ yā mà, ben à k̄è le.

²⁶ K̄è S̄etānt̄ k̄à, Benadada Sirian̄ kák̄a, ben à ḡàa z̄i ká kōn Isarailin̄ zaa Af̄ki. ²⁷ Wà Isarailin̄ kák̄a wà kūsāe k̄éñne, ben a᷑ ḡàańzi. Sirian̄ dàgula baama píngi, ben Isarailin̄ bùra kàe lán blè kp̄asa néngo seteeḡe leo plaaan̄ b̄à, wà ae d̄ök̄a. ²⁸ Ben Luda gb̄e p̄i m̄ò à b̄è Isarailin̄ kíname: Dii b̄è, zaake Sirian̄ e daa s̄is̄in̄ diin a ū, guzur̄ diin a ūro, é à z̄ikari parii k̄ekiin̄ nann̄e n̄ ɔz̄i, n̄éḡo d̄o k̄è ámbe Dii ū. ²⁹ A᷑ bùran̄ ae d̄od̄ok̄a le ai gur̄ sw̄eeplaa, à gur̄ sw̄eeplaadee p̄in a᷑ nà z̄ia. Ben Isarailin̄ Siria k̄es̄edeen̄ dède ḡōn b̄or̄ bas̄oro z̄i p̄ia. ³⁰ K̄è gb̄e kpaaan̄ lèk̄a wà sì Af̄ki wéten, ben à b̄ii lèe à s̄im̄ma. Gb̄e p̄in̄ k̄à ḡōn b̄or̄ baaas̄oro aw̄eesw̄eeplaa. Benadada s̄o b̄àa sì à sì wéte p̄in se, à ḡàa à ùte kp̄étu. ³¹ Ben à iban̄ b̄ène: Wá mà Isarailin̄ kíname gb̄ek̄ee v̄i. Wà p̄osia utan̄ d̄o wa pii, wà b̄à d̄o wa waale, wà b̄o wà gá wà à le. Wèḡo

dɔ̄ro ke eé n tó wèndio. ³² Ben aጀ pɔ̄sia utanɔ̄ dɔ̄ n pii, aጀ bà dɔ̄ n waale, aጀ gàa wà Isarailinɔ̄ kína lè wà bè: N zòbleri Benadada bè n a tó wèndio. Ben Isarailinɔ̄ kína bè: Ase à kpé kuuó? Ma gbẽme. ³³ Yã pì kè gbẽ pìnɔ̄ne àisi maaa ū, ben aጀ yã pì dà wà kù wà bè: Ee, Benadada né n gbẽme. Ben kína bè: À gá à à sé à suo. Kè Benadada sù, ben Ahabu bène à gẽao a sɔ̄goron. ³⁴ Ben Benadada bène: Wéte kè ma de sì n deano mé εara mà sɔ̄kpanne, négɔ̄ laa yaa Damasiku lán ma dee kè nà Samaria. Ben Ahabu bè: Wà ledole kee beee musu, mé n gbarε. Ben à ledole kèo à à gbàre.

Annabi yadana kí Ahabula

³⁵ Dii bè annabi gáli gbẽkenε à o a gbẽdaaane à a lé. Kè annabi pì òne, ben à gi. ³⁶ Ben à bène: Zaakε néε Dii yã maro, tó wa kẽkɔ̄a gɔ̄, músu é n dẽmε. Kè aጀ kẽkɔ̄a, ben músu à è à dè. ³⁷ Annabi pì gbẽke è dɔ̄, ben à bène à a lé. Ben à à lè à kènna. ³⁸ Ben annabi pì bisa kù a wéela à a zǐnda lìε, ben à gàa èe kína dāa zé léa. ³⁹ Kè kína e gëtεε, ben annabi pì lé zùzi à bè: Mamɔ̄ma n zòbleri, kè ma gaa zìlan, ben gbẽke mò ma kiia kɔ̄n gɔ̄gbẽ keo, à bè màgɔ̄ à dákpa. Tó má tò à pìtimagu, ma wèndi musu, kesɔ̄ mà fĩa bo kɔ̄n kondogio kiloo baplaa sɔ̄rosai. ⁴⁰ Kè ma làakari tà gu pānde, ben gɔ̄gbẽ pì gè zéla. Ben Isarailinɔ̄ kína bène: Lán weé wéé tāmma nàn n̄ ò gwe. ⁴¹ À bisa pì gó a wéela kpakpaa, ben Isarailinɔ̄ kína à dɔ̄ annabi ū. ⁴² Ben annabi pì bène: Dii bè, zaakε n gɔ̄gbẽ kè á dìε à gaa gbàre, né ga à gëe ū, n gbénɔ̄ é gaga à gbénɔ̄ gëe ū. ⁴³ Ben Isarailinɔ̄ kína dà zén à tà a bε zaa Samaria. À nòsε yàka à uu sìsi.

21

Nabɔti geepi líkpε

¹ Beee gbεra Yεzεrili gbεkee kuu, à tón Nabɔti. À geepi líkpε vī gwe Samaria kí Ahabu bεε saε. ² Ben Ahabu bène: N̄ n̄ geepi líkpε kpáma mà ke dò kara ū, zaake à kú ma bεε saε. Mé geepi líkpε kè à maa dε beeela kpámma à gεε ū. Tó n̄ yezi, mé fia bone kɔn kondogio lán à kù nà. ³ Ben Nabɔti bε Ahabune: Kai, eé sí kεro! Mé fɔ mà túbi kè ma dezino tòmee kpámmaro. ⁴ Ben Ahabu nòsε yàka, à tà bε kɔn pɔsiaao kè Yεzεrili gbε Nabɔti bène é túbi kè a dezino tòare kpáaro yānzi. Ben à dàε a gádoa à aε dò gùa à gì pɔ blezi. ⁵ À naɔ Yεzεbeli mò à à là à bε: Bó bε à n le n uu sisi, néε pɔ bleroor? ⁶ Ben à wèàla à bε: Ma bε Yεzεrili gbε Nabɔtine à a geepi líkpε kpáma, mé fia bone kɔn kondogio. Tó geepi líkpε pānden à yezi sɔ, mé kpáa à gεε ū. Ben à bε é kpámaro. ⁷ Ben à naɔ Yεzεbeli bène: N Isarailinɔ kí ina yākεnan yεɔ? N̄ fεε n̄ pɔ ble kɔn pɔnnaaao, mé Yεzεrili gbε Nabɔti geepi líkpε sínne.

⁸ Ben à takadanɔ kɛkɛ kɔn Ahabu tóo à à tambari lεa, à kpāsākpāsā gbεnsinɔ kɔn kíne kè aɔɔ kú Nabɔti wéte guunɔne. ⁹ Takada pìnɔ guu à bε: À léyigurɔ diε à à kpàakpa ke. À vεekii maaa kpá Nabɔtia gbεnɔ té ¹⁰ à gbε ginanɔ wεte gɔɔn plaa à n̄ káe à aε, le aɔ yā dia wà be à Luda kɔn kínao tó zaaa si. À à kū à bɔo wéte kpεε, é à pápa gbεo à dε. ¹¹ Ben Nabɔti wéte gbεnsinɔ kɔn kínenɔ kè lán Yεzεbeli ò takada kè à kpāsāñnenɔ guu nà. ¹² Aɔ léyigurɔ diε, ben aɔ vεekii maaa kpá Nabɔtia gbεnɔ té. ¹³ Ben gbε gina gɔɔn plaaa pìnɔ mò wà vεε à aε, aɔ yā dìa gbεnɔ

wáa wà bè à Luda kɔn kínao tó zaaa sì. Ben wà à kù wà bò wéte kpεe wà à pàpa gbèo wà dè. ¹⁴ Ben wà lékpásā kè Yezεbelinε wà bè, wà Nabɔti pàpa gbèo wà dè.

¹⁵ Kè Yezεbeli mà wà Nabɔti pàpa gbèo wà dè, ben à gàa à bè Ahabunε: N fεe nì gá Nabɔti geepi líkpε kè à gίonneε pì sí n pó ũ, zaake à kuu dɔro à gà. ¹⁶ Kè Ahabu mà Nabɔti gà, ben à fεe èe gaa le à à geepi líkpε sí a pó ũ.

¹⁷ Ben Dii yã sù Tisibε gbε Iliaa à bè: ¹⁸ N fεe nì gá Samaria kí Ahabu le. À gàa Nabɔti geepi líkpε sí, à kú gwe. ¹⁹ N one kè mamɔma Dii ma bè, à gbε dè à mò à túbi sín gweroor? Né one dɔ kè guu kè gbεenɔ Nabɔti aru sásān, gwen aɔé àpi pó sásān se.

²⁰ Kè Ahabu Ilia è à bè: Ma ibεε, ai tia néé ma téroo? Ben Ilia bène: Ee, mée n téro, zaake n n zǐnda dà yã kè zaa Diine kεnan. ²¹ Ben Dii bè é móñzi kpáñzi é n boriinɔ kaate, n gɔgbε ke é gɔ Isarailinɔ bùsunlo, baa wεenε kesɔ zì. ²² É ke n uane lán à kè Nebati né Yeroboamu uane nà, lán à kè Ahia né Baasa uane nà, zaake n Isarailinɔ dà durunkεnan n à pɔɔ fène. ²³ Yezεbeli sɔ, Dii bè gbεenɔ é à só Yezεbeli bii sae. ²⁴ Gbεenɔ é n gbε kè aɔé gaga wéte guunɔ só, bāanɔ é n gbε kè aɔé gaga sènnɔ ble.

²⁵ Gbεkee kuu ziki kè à a zǐnda dà yã kè Dii yeziroo kεnan lán Ahabu báro, bensɔ à naɔ Yezεbeli è té kán. ²⁶ À yã kè wà ténɔ kè maamaa, à tè tāanɔzi lán Amɔrinɔ kè nà, kè Dii pérñma Isarailinɔne.

²⁷ Kè Ahabu mà le, ben à a uta gà à kɛ à pɔsia utanɔ dà ai à io, ben à lé yì à gɔ té kɔn pɔsiaao. ²⁸ Ben Dii yã sù Iliaa: ²⁹ N è dian Ahabu a zǐnda nàemε

nàó? Zaake à a zînda nàemé, mé yâ zaaa pì ke à bëené à gurçaro. À négbén mé yâ zaaa pì ke à bëené.

22

Mikaya annabikeyâ zaa ona Ahabune

¹ À kà wè aagô kë Sirianç kõn Isarailinç e zì ká kôoro. ² À wè aagôdee pì guun Yudanç kí Yosafata gâà à Isarailinç kína lè. ³ Isarailinç kína bè a gbénône: Á dô kë Ramç Giliada né wa pómé yâroo? Môde wée à sina Sirianç kínaa yâ kero. ⁴ Ben à Yosafata là à bè: Né gámao zì ká kõn Ramç Giliadadeenoroo? Ben Yosafata wèàla à bè: Pô dônkõn wa û, ma gbénô né n gbénômè. Ma sôncô né n sôncômè. ⁵ Ben à èara à bène: Né Dii gbeka n ma gîa. ⁶ Ben Isarailinç kína annabino kàkôa lán gôon wàa plaaa bà, ben à ná à bè: Mâ gá zì ká kõn Ramç Giliadadeençon yá, ke màton gáro? Ben aô wèàla wà bè: Né gá! Dii é n nanne n ozi. ⁷ Ben Yosafata bè: Dii annabi kee kú kë wà à laroo? ⁸ Ben Isarailinç kína wèàla à bè: Gôgbé kee kuu dô, à tón Mikaya, Imlâ néme. Eé fô à yâ gbekawe Diia, môde má ye à yâziro, zaake è yâ maaa e à omé zikiro, séde à zaaa. Ben Yosafata bè: Kí, ñton o lero! ⁹ Ben Isarailinç kína a ibano doke sisi à bène: Né gá n Imlâ né Mikaya sisi à mó kpakpaa.

¹⁰ Isarailinç kí kõn Yudanç kí Yosafatao baade a kíble'uta dana, aôv vëena n kíblekitaa pôwëegbékii kë kú Samaria bñilea, ben annabi pînço e annabikeyâ oo n ae n píngi. ¹¹ Kenana né Zedekia mòsi pì lán koba bà à bè: Dii bè koba kènçon né Sirianç zôzôo n dëde n píngi. ¹² Ben annabi pînço e yâ dônkô oo n

píngi wèe bee: N gá lée Ramo Giliadaa, né fuard. Dii é nánne n ozi.

¹³ Gbë kë gáà Mikaya sísi bène: N annabi daanç lé kë don yee! Yã nnaan aõoe oo kínane. N yã dõnkõ pì o se n yã nnaa one. ¹⁴ Ben Mikaya bë: Má sì kõn Dii kuunao, yã kë Dii òmeeen mé o kínane.

¹⁵ Kë à kà, ben kína à là à bë: Mikaya, wà gá zì ká kõn Ramo Giliadadeençon yá, ke wàton gáro? Ben à wèala à bë: N gá lée má! Né fuard. Dii é nánne n ozi. ¹⁶ Ben kína bène: Géñ ügban mé n da n sí kõn Dii tóo kë yápuraan né omee? ¹⁷ Ben Mikaya bë: Ma Isarailinç è fääkõana sísínc géezi lán sâa kë aõo dàri vîroonç bà. Ben Dii bème, gbë pînc dõn'aedee vîro. Aõ baade tá a be aafia. ¹⁸ Ben Isarailinç kína bë Yosafatane: Néé ma gweroo? Méé onne kë è yã nnaa e à omé zikiro, séde à zaaa? ¹⁹ Ben Mikaya èara à bë: N Dii yã ma! Ma Dii è vëena a kpatan, ludambe zìkpeenç zeze à sae ní píngi oplazi kõn ozezio. ²⁰ Ben Dii bë: Dé bé eé õndõ daemé Ahabuzi à gá lée Ramo Giliadaa le à ga gwee? Ben gbëke bë la, gbë pânde bë la dö. ²¹ Ben nini ke bò à mò à zë Dii ae à bë: Mámbe mé gá õndõ daezi. Ben Dii à là à bë: Né ke diamé? ²² Ben à wèala à bë: Mé gá mà ke nini egëdee ú mà yã sóso mà ká à annabinçné n lén. Ben Dii bë: Né õndõ daezi, né fuard. N gá ke le. ²³ Len Dii tò nini egëdee pì yã sóso à kà n annabi kènçoné n lén le n píngi. Mónzin Dii kpàanzi. ²⁴ Ben Kenana né Zedekia gáà à Mikaya sãñ kë à bë: Bôren Dii Nini gómalà à gáà à yã ònnée? ²⁵ Ben Mikaya wèala à bë: Né dö zì kë n bàa lè n gaa uté kpétu. ²⁶ Ben Isarailinç kína bë: À Mikaya kú à táo wéte kí Amo kõn ma né

Yoasio kiia, ²⁷ é oíne ma bè wà à da kpésiaan, wàgɔ̄ burédi kpáa kɔ̄n ío fétefete ai mà gá suo aafia. ²⁸ Ben Mikaya bè: Tó n gaa n su aafia, èndé Dii e yā o ma gáziro. Ben Mikaya èara à bè: Asa a baade píngi ma yā pì mà.

Ahabu gana zaa Ramɔ Giliada

²⁹ Isarailinɔ́ kí kɔ̄n Yudanɔ́ kí Yosafatao gàa Ramɔ Giliada. ³⁰ Ben Isarailinɔ́ kína bè Yosafatane: Mé ma zínda lié mà si zínd. Mmɔ̄n sɔ̄, ñgɔ̄ kú kè kɔ̄n n kíble'utao dana. Ben Isarailinɔ́ kína a zínda lié à sì zínd. ³¹ Sirianɔ́ kína gĩake sɔ̄ à ò a sɔ̄goro dɔ̄n'aede gɔ̄n baaakuri aweeplaaanɔ̄ne à bè: Àton ae pé gbëke a zínllo, baa déme, séde Isarailinɔ́ kína ado. ³² Kè sɔ̄goro dɔ̄n'aede piñɔ́ Yosafata è, aɔ̄e daa Isarailinɔ́ kíname. Kè aɔ̄ sɔ̄ dàa, ben Yosafata wii lè. ³³ Kè aɔ̄ è Isarailinɔ́ kínanlo, ben aɔ̄ à tò gwe.

³⁴ Kè gbëke kà gbàrε, ben à gàa à Isarailinɔ́ kína pà à gɛ à mò'uta pékɔ̄rekii dagura. Ben à bè a sɔ̄gorodeenε: N sɔ̄ lé lié wà bɔ̄ zínd, wà ma kënnamε gwe. ³⁵ Zì pì gbâa kpà zí beeee, ben wà kína pì kükûna a sɔ̄goro guu, wà ae dì Sirianɔ́. Guu kè wà à kënnan pì e aru bɔ̄ èe kwεee sɔ̄goro guu. Zì pìa uusiен à gà. ³⁶ Kè ɔ̄fantε e gɛε, zìlkpεenɔ́ wiii kàkùn wà bè, baade tá a bùsun ai a bε wéte. ³⁷ Len kína pì gà le, ben wà à gè sè wà sùo Samaria wà v̄li. ³⁸ Wà à sɔ̄goro pìpi Samaria íkaekiia, guu kè kaaruano è zú on, ben gbëenɔ́ mò wà à aru sàsã lán Dii gĩake à ò nà.

³⁹ Ahabu yā kpaaanɔ́ kú Isarailinɔ́ kínanɔ́ gĩayákénanɔ́ takadan, yā kè à kènɔ́ píngi kɔ̄n kpé kè à bò kɔ̄n wesa swaao kɔ̄n wéte kè à kèkε à kàenɔ́. ⁴⁰ Kè Ahabu gà, ben à né Aazia v̄ee à gbèn.

Yudanɔ kí Yosafata

41 Isarailinɔ kí Ahabu kíblena wè siigɔdee guun Asa né Yosafata kè Yudanɔ kína ũ. **42** À wè baaakuri asɔɔrodee guun à kè kí ũ, ben à kí blè Yerusalemu wè baaasɔɔro. À da tón Azuba, Sili némε. **43** À zè kɔn a de Asa yākenanɔ zé píngi guu, èe pānɛro, à yā kè Dii yezi kè. Baa kɔn beeeeò èe tāagbāgbākii kè wà bònɔ gbororo. Wà kpé wè saa ooa wèe tuaetiti kpataa gwe.

44 Yosafata kɔn Isarailinɔ kínao kú kɔo aafia. **45** À yā kpaaanɔ kú Yudanɔ kínanɔ gīayākenanɔ takadan, à négɔgbékeyānɔ kɔn zì kè à kànɔ píngi. **46** Tāagbāgbāki kaarua kpaaa kè aɔ gɔ à bùsun zaa a de Asa gurɔɔanɔ, à pèrìma gɔgbénɔ kɔn nɔgbénɔ ñ píngi. **47** Edɔmuni bùsu kína vī gurɔ beeearo, séde gbēnsi kè Yudanɔ kí dìe.

48 À góro'ite latabɔnɔ kè le aɔ gá vura sé Ofi, mɔde aɔɔe e wà bɔ táo Ísiaalaro, zaake góro pìnɔ wìwi zaa Eziɔ Geba. **49** Gurɔ beeeeān Ahabu né Aazia bè Yosafatane à tó a gbénɔ da Ísiaala kɔn à gbénɔ ledo, mɔde Yosafata e wero. **50** Kè Yosafata gà, wà à mira kpàkɔzi kɔn a dezin pɔo a desi Dauda wéte, ben à né Yoram u vèe à gbèn.

Isarailinɔ kí Aazia

51 Yudanɔ kí Yosafata kíblena wè gẽro aweeplaadee guun Ahabu né Aazia kè Isarailinɔ kína ũ Samaria, à kí blè wè plaa. **52** À yā kè Dii yeziroo kè kè à zè kɔn a de kɔn a dao yão kɔn dɔ Nebati né Yeroboamu kè Isarailinɔ dà durunkenan yão. **53** À dɔ Baalizi à à gbàgbà, ben à Dii Isarailinɔ Luda pɔɔ fènɛ lán à dee kè nà.

**Luda yã takada kõn Bokobaru yão
The New Testament and portions of the Old Testament
in the Bokobaru language of Nigeria**

copyright © 2005 SIM International

Language: Bokobaru

Translation by: SIM

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-09-22

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files dated 9 Oct 2020

c31548a1-5316-53c2-be42-674e0e4c5ae5